MÄRTS 2019

Nr 3 (446) Tasuta

www.sakuvald.ee

Saku Sõnumid

Saku valla leht

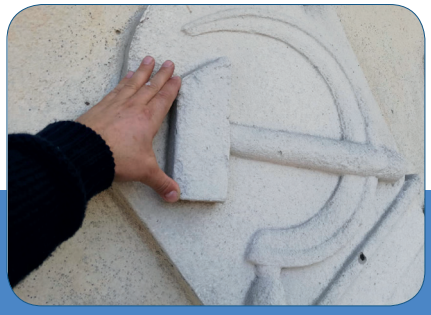

FOOKUSES:

Sirbi ja vasaraga või ilma. Lk 2–3

Mida teha Nõukogude sümboolikaga renoveeritaval gümnaasiumimajal?

Aianduskeskus Nurmiko avas 6. märtsil taas uksed.

Avamisel istutas oma suvelilleampli ka president Kersti Kaljulaid.

Viive Rosenberg õpetab aafriklasi. Lk 12–15

Hädaabinumber (kiirabi, pääste, politsei)	112
Saku valla abitelefon	1345
Perearsti nõuandeliin	1220
Piirkonnapolitseinik Vastuvõtuaeg N 10-12	612 4686
Noorsoopolitseinik	5855 7455
Volitatud loomaarst	504 1060

Seoses Teaduse 1 hoone remondiga on 1. aprillist 18. maini ajutiselt suletud Saku raamatukogu. Kiisa, Kurtna ja Kajamaa haruraamatukogud on avatud.
8. aprillist 15. maini on suletud ka Saku postkontor. Teenust osutavad kirjakandjad, keda saab koju kutsuda tel 661 6616.

Nõukogude Liidu sümboolika sobivusest

Saku Gümnaasiumi hoone fassaadile

Saku tulevase kooli- ja kultuurimaja fassaad. Foto: Eero Alamaa

Saku Vallavolikogu opositsiooniline saadikurühm koosseisus Jaan Plado, Henrik Raave, Ivar Raig, Marianne Rande ja Hasso Uuetoa palusid, et Saku Vallavalitsus tagaks Nõukogude Liidu, endise Eestit valitsenud kommunistliku võõrriigi sümboolika, sirbi ja vasara eemaldamise (kinni katmise) Saku valla omanduses oleva tulevase Saku Gümnaasiumi hoone fassaadilt. Paraku vallavalitsus ning valdav osa valitsuskoalitsiooni kuuluvaid volikogu liikmeid seda ettepanekut ei toetanud, kuigi sel teemal toimus elav diskussioon.

Sümboolika eemaldamise ettepaneku tegijad esitasid argumentideks fakte, et valdavas osas Euroopa riikides on tunnistatud kommunistliku Nõukogude Liidu valitsemisreežiim võrdväärselt kuritegelikuks fašistliku valitsemisega. Saksamaal ja Itaalias on fašismi sümbolid keelatud. Eestis vastavat seadust küll pole, kuid Nõukogude Liidu sümboolika riigi ja kohalike omavalitsuste omanduses olevatelt hoonetelt ja ruumidest on reeglina kõrvaldatud. Erandiks on vaid mõned muinsuskaitse all olevad ja suurt arhitektuurilist või kunstilist väärtust omavad objektid.

Abivallavanem Tanel Otsa koostatud põhjendused sümboolika säilitamiseks koosnesid kolmest sisulõigust. Esimeses viidatakse hoone projekteerimistingimustele, mille kohaselt tuleb säilitada hoone välisviimistluse põhimõtted, konfiguratsioon ja ehisdekoor. Opositsiooni arvates ei takista sirbi ja vasara kinnikatmine projekteerimistingimuste täitmist, sest sümboolikat ei peaks pidama isegi mitte ehisdekoori osaks.

Teiseks arvab vallavalitsus, et gümnaasiumihoonele tuleks paigutada tahvel, mis selgitaks „fassaadil säilinud ehitusdekoori ja sümbolite tähendust ning kuulumist kunstilisse tervikusse“. Opositsioonisaadikud ei pea tahvli paigutamist vajalikuks – see meenutaks totalitaarset korda ja kisuks lahti vanad haavad. Nõukogude sümbolid ei kuulu kunstivaldkonda ning Saku tulevane gümnaasium pole muinsuskaitse all. Kommunistliku võimusümboli säilitamise õigustamine nähtavas kohas Eesti gümnaasiumis oleks veel halvem kui sümboolika jätmine fassaadile.

Kolmandaks leiti, et „sümboolika olemasolu ei ole senini takistanud korraldada Teaduse 1 hoones vallavolikogu ja vallavalitsuse tööd, viia läbi mitmesuguseid teisi üritusi“. “Nõukogude sümboolika säilitamine algsel kujul on olnud levinud praktika ka teiste samast ajastust pärit hoonete juures (Tallinna Tehnikakõrgkooli, GAGi ja Jõgeva riigigümnaasiumi renoveerimisel)“. Opositsioon tõi välja kontraargumendi, et küsimus on poliitilises tahtes ja sümboolika eemaldamise ajastatuses. Mõistagi tulnuks sümboolika eemaldada juba ammu, kuid siin kehtib loogika, et parem hilja kui mitte kunagi. Varem pole Teaduse 1 hoonet sellises ulatuses ning gümnaasiumi rajamise eesmärgiga renoveeritud. Sellepärast on just praegu sobiv aeg sümboolika eemaldamiseks või katmiseks, sest tellingud on püsti ning sümboolika katmine ei tekita täiendavaid kulusid. Jõgeva Gümnaasiumi direktor Priit Põder, Jõgeva Linnavolikogu kunagine liige, arvas, et kui nende majal oleks olnud sirp ja vasar, siis oleks see volikogu otsusega eemaldatud.

Opositsioonisaadikud ei suutnud pooldajaid veenda, kohati räägiti teineteisest mööda. Valitsus lähtus rohkem juba kujunenud olukorrast, alalhoidlikkusest ja avaliku huvi vähesusest sümboolika eemaldamise suhtes, opositsioon aga rohkem vajadusest poliitilise otsuse järele ja sümbolite sobimatusest uue haridusasutuse fassaadil. Määravad ju kool ja haridus niivõrd suures mahus noorte inimeste identiteedi ja eluhoiakud, et tulevikku vaadates on just koolidega seonduv Eesti riigi püsimise ja rahvusliku kasvatuse üks kõige tähtsam küsimus. Samal seisukohal on ka Riigikantselei sümboolika küsimustega tegelev nõunik Gerd Uiboaed, kes juhib oma kirjas Saku valla otsustajate tähelepanu sellele, et kõrvuti arhitektuuri säilitamisega on vaja käsitleda ka sirbi ja vasara kui sümboli, väärtuste ja sõnumite tähistaja kasutamise sobilikkust ja põhjendatust Eesti Vabariigi haridusasutuse fassaadil.

IVAR RAIG
Vallavolikogu opositsioonilise fraktsiooni juht

Sümbolid arhitektuuris Sakus ja mujal

Nõukogude sümboolika Sõpruse kino ja Gustav Adolfi kooli seintel.

„Kuivõrd ornamentika ongi hoone peamine väärtus, siis esmane oht oleks maja asjatundmatu renoveerimine ning nõukogude võimule viitavate dekoorielementide „kustutamine",“ on neoampiirstiilis hoonete kohta öelnud arhitektuuriajaloolane ja EKA teadusprorektor Epp Lankots.

Just sellele seisukohale tuginedes otsustasid nii vallavalitsus kui ka kõik volikogu komisjonid jääda Teaduse 1 hoone renoveerimisel projekteerimistingimustega antud arhitektuursete nõuete juurde: "Hoone põhimahus säilitada välisviimistluse põhimõtted, konfiguratsioon ja ehisdekoor." Ivar Raigi nn sümboolikaeelnõud arutasid kõik volikogu komisjonid ning otsustasid, et eelnõud volikogus arutusele ei võeta.

Teaduse 1 hoone on koos sellel leiduvate sümbolitega algupäraselt projekteeritud ja ehitatud. Hoonel kasutatud sümbolid ei kanna täna enam oma kunagist tähendust ega kutsu üles vägivallale, seega tuleb neisse suhtuda kui kunstiteose osasse. Sümboolika olemasolu ei ole senini takistanud korraldada Teaduse 1 hoones vallavolikogu ja vallavalitsuse tööd, viia läbi valla esindusüritusi, pidada vallaraamatukogu ja huvikeskust ega tähistada majaesisel lipuväljakul riigi ja valla tähtpäevi.

Nõukogudeaegse sümboolika säilitamine on levinud praktika ka teiste samast ajastust pärit hoonete juures, sh Tallinna Tehnikakõrgkooli (fotol), Gustav Adolfi ja Jõgeva riigigümnaasiumi õppehoonete renoveerimisel.

Samal seisukohal on ka Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie: „Instituudihoone on kõige puhtakujulisem Saku ajalugu, mida tuleks säilitada tervikuna. Ei saa teha nii, et kustutame ajaloost ära mingi osa – selle, mis meile ei sobi. See oleks ajaloo võltsimine. Muinsuskaitse põhiprintsiip on säilitada hoone või ese sellisena, nagu sa selle leidsid.“

Muinsuskaitseameti praktika on, et hooned säilitatakse tervikuna. Näiteks Sillamäe kultuurikeskuse, Estonia teatri ja teiste nõukogude sümboolikaga hoonete renoveerimisel on Lenini bareljeefid, punalipud, viisnurgad, sirbid-vasarad alles jäetud. Kui need just vägivallale üles ei kutsu, suhtutakse neisse kui kunstiteostesse.

Hooned oma sümboolikaga on tunnistus meie ajaloost, mida saab teavitaval tahvlil lahti seletada, andes sellele teise tähenduse, kui sel oli nõukogude ajal. Ka Saku gümnaasiumihoonele on kavas panna tahvel, millel tutvustatakse hoone ajalugu, millal ja milleks maja ehitatud on ja millised asutused seal aegade jooksul olnud on. Sellel tahvlil selgitatakse ka sümbolite sisu.

„Kui ajalugu jääks ainult kirjasõnasse ja see nähtavast ruumist kustutada, ei saa järeltulevad põlved enam üldse aru, millest jutt käib,“ põhjendab muinsuskaitseameti ajaloomälestiste nõunik Ilme Mäesalu, kelle hinnangul teist sarnast maja kui Saku instituudihoone Eestis rohkem pole. „Selle hoone kujundus on väga stiilne – viljavihk üldse mitte tüüpiline, vaid väga uhke ja kõnekas. Sümbolid käisid omal ajal sinna juurde ja nende viisnurkade ja sirpide peale ei maksa närvi minna. Terve Ameerika ühendriikide lipp on viisnurki täis.“

TANEL OTS, abivallavanem
VICTORIA PARMAS,
avalike suhete spetsialist

Tallinna Vene Kultuurikeskus

My City Hotel. Fotod: Victoria Parmas

Vallavalitsuse istungid

19. veebruari istungil
Kinnitati Saku Päevakeskuse töötajate koosseis 1. veebruarist 2019.

Anti projekteerimistingimused detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks Sakus Kivinuka tn 25 kinnistul.

Männikul asuva katastriüksuse Viimsi metskond 9 uueks sihtotstarbeks määrati mäetööstusmaa 100%.

Määrati katastriüksuse Harju maakond, Saku vald, Männiku küla, Männiku tee 145//Tallinn-Lelle 9,8-27,4 km uueks koha-aadressiks Harju maakond, Saku vald, Männiku küla, Männiku tee 145//Tallinn-Lelle 9,8-27,4 km//Harju maakond, Saku vald, Kasemetsa küla, Jaama.

Anti nõusolek Saue külas asuvate katastriüksuste Hobukopli ja Kukera piiride muutmiseks ning määrati moodustatavatele katastriüksustele Hobukopli ja Kukera koha-aadressid ja sihtotstarbed.

26. veebruari istungil
MTÜ-le Kodukoht Kiisa anti aiasõprade klubi loenguteks 26.02, 26.03, 23.04 kell 19.00–21.15 tasuta kasutada Kiisa Rahvamaja ringiruum ning üldkoosolekuks 01.04. kell 18.00–21.30 garderoob.

Pindi Kinnisvara OÜ-l lubati paigaldada 1. märtsist aasta lõpuni 6 m² suurune reklaamkandja aadressile Metsavaimu tee 1 Tänassilmas.

Anti projekteerimistingimused siderajatise ehitusprojekti koostamiseks aadressil Saku vald, Tänassilma küla, Tänassilma-Laagri tee L4; Viirpuu tee 2; Marina; Tänassilma-Laagri tee; Toomaveski tee; Kivi; Arusisaliku tee; Arunõmme tee; Arumetsa tee; Vahtra; Tänassilma tee; Kiviaia tee 1; Tänassilma tee 36; Tänassilma-Laagri tee L6; Tänassilma tee 65; Lodjapuu tee 4; Lodjapuu tee 11; Lodjapuu tee 9; Lodjapuu tee 7; Lodjapuu tee 5; Kiviaia tee 7; Toivo; Jaaguvälja; Tammeveere; Väiketammiku; Otsa.

Muudeti Saku Vallavalitsuse 06.03.2018 korraldusega nr 102 antud projekteerimistingimusi aiamaja laiendamise ehitusprojekti koostamiseks Sakus Tariku tn 17 kinnistul ja 15.04.2014 korraldusega nr 309 määratud projekteerimistingimusi üksikelamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Tõdval Vana-Allika kinnistul.

Kooskõlastati kavandatavate soojussüsteemi puuraukude asukoht Metsanurmes Annekese tee 34 kinnistul tingimusel, et puuraugud jäävad ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ülespoole.

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Jälgimäel Sõbra tee 2 kinnistul ja Tagadil Vana-Tagadi tee 28 kinnistul.

Nõustuti OÜ Boldon Grupi kavandatava tegevusega: firma taotleb Keskkonnaametilt jäätmeloa muutmist olmejäätmeveoks majandus- või kutsetegevusena Harjumaal.

5. märtsi istungil
Kinnitati Saku valla huvihariduse ja huvitegevuse kava.

Muudeti Saku Vallavalitsuse 17.01.2017 korraldust nr 59 „Saku Päevakeskuse hoolekogu koosseisu kinnitamine“. Hoolekogust arvati välja Anu Jalakas, liikmeks kinnitati Kaidi Raal.

Artemest OÜ-ga Kiisal Kurtna tee 21 asuva äriruumi kasutamiseks sõlmitud üürilepingut pikendati kuni 31.05.2020.

Toomas Ellmannile anti luba viia 10.03. 2019 kell 9–14 Männiku küla kergliiklusteedel läbi Männiku jooks-matk.

Tagadil asuva tee nimeks määrati Järveoja tee.

12. märtsi istungil
Kinnitati hajaasustuse programmi projektitaotluste hindamiskomisjon: Maire Laur (esimees), Maigi Tenisson, Peep Pukk, August Albert ja Hele-Mall Kink.

Kinnitati Saku Gümnaasiumi õpilaste vastuvõtu tingimused ja kord.

Rates Kinnisvara OÜ-le anti õigus paigaldada alates 13.03–30.06.2019 3 m² suurune reklaamkandja Tänassilma tee 33 kinnistule Tänassilmas.

Määrati Tagadil asuva katastriüksuse Uus-Nigula jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste Uus-Nigula ja Tallinn-Rapla raudtee 8/7 koha-aadressid ja sihtotstarbed.

Männiku külas munitsipaalomandisse antava maaüksuse sihtotstarbeks määrati üldkasutatav maa 100% ning lähiaadressiks Tiiru haljak.

19. märtsi istungil
22.–26.04 ja 5.–9.08.2019 Saku Valla Noortekeskuse päevalaagrite hinnaks kehtestati ühele rahvastikuregistri andmetel Saku vallas elavale noorele 60 eurot.

Tee kandevõime taastumiseni kehtestati veoautode (v.a operatiivsõidukid ja jäätmeveokid) ajutine sõidukeeld Nõela teel, Kurtna-Vilivere teel, Sprindi teel, Ehitaja teel, Kuresoo ringteel, Kasemetsa teel, Metsavahi teel, Soo teel, Aadu teel, Mõisavahe teel, Tänassilma-Laagri teel, Kõrnumäe teel, Hao teel, Atiku teel, Rahula-Saku kõrvalmaantee 4,35. km-lt Atiku teele suunduval teel ja Tuisu teel.

Kinnitati Saku Vallavalitsuse 2019. aasta hankeplaan.

Teet Lilleorule anti LC Saku spordipäeva läbiviimiseks 4.05.2019 kell 10–19 tasuta kasutada Saku Valla Spordikeskuse võimla.

FCR Media OÜ-le anti õigus paigaldada alates 20.03.2019–31.12.2022 18 m² suurune reklaamkandja Mardi kinnistule Jälgimäe külas.

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Kasemetsas Väikemetsa tee 12 ja Väikemetsa tee 14.

Määrati Saku Vallavalitsuse 19. 02.2019 korralduse nr 105 “Detailplaneeringu kehtestamine” alusel Tänassilma külas asuva katastriüksuse Viirpuu tee 2 jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste Tänassilma-Laagri tee 33 ja Tänassilma-Laagri tee 31 koha-aadressid ja sihtotstarbed. KRISTA LORD

Planeeringuteated

Saku Vallavalitsuse 19.03.2019 korraldusega nr 152 kehtestati Saku valla **Juuliku küla Murumäe tee 14 kinnistu** (katastritunnus: 71801:004:0020) detailplaneering (edaspidi DP). DP ala asub Murumäe põik ning Murumäe tänava vahel ning moodustab Murumäe tee 14 kinnistu. DP ala suurus on 1806 m². DP lahendusena suurendatakse kehtiva ehitusõigusega määratud hoonestusala ning ehitisealust pinda suurendatakse 180 m²-lt 270 m²-ni. Kinnistule võimaldatakse kahe asemel rajada kuni kolm abihoonet. Suurim lubatud kõrgus üksikelamul on 9 m ja kuni 2 korrust ning abihoonetel 5 m ja 1 korrus. DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju tegevuse ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale. DP kehtestamise korralduse ja materjalidega saab tutvuda tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse 13, Saku alevik) või Saku valla kodulehel https://www.sakuvald.ee/kehtestatud-detailplaneeringud.

Saku Vallavalitsuse 19.01.2019 korraldusega nr 105 kehtestati Saku valla **Tänassilma küla Viirpuu tee 2** maaüksuse ja lähiala detailplaneering (edaspidi DP). DP ala asub Tänassilma külas Tänassilma-Laagri tee ja Kungla tänava vahetus läheduses, selle moodustavad Viirpuu tee 2 maaüksus, Viirpuu tee maaüksus ja osaliselt Tänassilma-Laagri tee maaüksus. DP ala suurus on ca 4000 m². DP lahendusena jaotatakse Viirpuu tee 2 maaüksus kaheks elamukrundiks ning määratakse hoonestusalad ja ehitusõigus kaksikelamute ja abihoonete ehitamiseks. Elamukruntide pindalad on 1636 m² ja 1638 m². Kruntidele on lubatud ehitada kuni 2-korruselised ja kuni 9 m kõrgused paariselamud, mille lubatud katusekalded on 0–25 kraadi. Lisaks on kruntidele võimalik rajada kuni kaks 1-korruselist ja kuni 6 m kõrgust abihoonet. Kruntide maksimaalne ehitisealune pind on 325 m². Ühele krundile on võimalik rajada kuni 4 parkimiskohta. DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju tegevuse ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale. DP kehtestamise korralduse ja materjalidega saab tutvuda tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse 13, Saku alevik) või Saku valla kodulehel https://www.sakuvald.ee/kehtestatud-detailplaneeringud.

Projekteerimistingimuste avalikustamine

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul katusekalde täpsustamiseks Saku vallas **Saku alevikus Kivinuka tn 5** (katastritunnus 71801:001:1389) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 28.05.2013 korraldusega nr 425 kehtestatud Kongo kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 3-1. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.04.2019 kuni 16.04.2019** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega täpsustatakse arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Vt http://www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul katusekalde täpsustamiseks Saku vallas **Saku alevikus Kivinuka tn 7** (katastritunnus 71801:001:1387) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 28.05.2013 korraldusega nr 425 kehtestatud Kongo kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 2-1. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.04.2019 kuni 16.04.2019** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega täpsustatakse arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Vt http://www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

---

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus – detailplaneeringu olemasolul korruselisuse ja katusekalde täpsustamiseks Saku vallas **Üksnurme külas Allika tee 5** (katastritunnus 71801:003:0979) kinnistul.

Tegemist on Saku Vallavalitsuse 12.10.2010 korraldusega nr 803 kehtestatud Allika kinnistu osa detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 2-1. Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **02.04.2019 kuni 16.04.2019** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallavalitsuse (Teaduse tn 13, Saku alevik) stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku. Projekteerimistingimustega täpsustatakse arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

Vt http://www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Sakku tuleb uus jäätmejaam

Sakku rajatakse uus jäätmejaam, et suurendada jäätmete liigiti kogumist ning võimaldada inimestel lihtsalt ja mugavalt sorteeritud jäätmeid üle anda.

Vallavalitsus esitas eelmisel aastal SA-le Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) taotluse Sakku jäätmejaama rajamiseks. Projekti toetab Euroopa Regionaalarengu Fond 200 000 euroga. Projekti kogumaksumus on 294 957 eurot, sellest Saku valla omafinantseering 94 957 eurot.

Projekti juhib Margus Lantin MARLAN LAW OFFICE OÜ-st. Saku jäätmejaam aadressil Tiigi tn 15 valmib 2019. aastal.

Eesti tuleviku heaks

Euroopa Liit Euroopa Regionaalarengu Fond

Vallavolikogu istungid

Volikogu 21. veebruari istungil

* Ivar Raig andis üle volikogu otsuse eelnõu, millega palutakse vallavalitsusel kõrvaldada Nõukogude Liidu sümboolika Saku Gümnaasiumi uue õppehoone (Teaduse 1) fassaadilt.
* Lääne-Harju politseijaoskonna piirkonnapolitseinik Enely Meho ja piirkonnavanem Mart Meriküll andsid ülevaate õiguskorrast Saku vallas. Ülevaatega saab tutvuda Politsei- ja Piirivalveameti kodulehel politsei.ee/files/harjumaa-iguskorra-levaade-2018.docx
* Muudeti Saku Vallavalitsuse struktuuri, teenistuskohtade koosseisu ning teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamise otsust. 1. märtsist lisandub vallavalitsusse üks IT-spetsialisti, üks ehitusinseneri ja üks haridusspetsialisti töökoht ning volikogu sekretäri töökoha koormus suureneb 0,7-ni.
* Tuvastati Üksnurme külas endise aiandusühistu Trelli territooriumil asuva u 807 meetri pikkusest õhuliinist ja u 423 m pikkusest maakaabelliinist koosneva 0,4 kV elektrivõrgu peremehetus.
* Anti nõusolek jagada vallale kuuluv kinnisasi (transpordimaa Kasemetsa küla, Sootee L1) ja võõrandada jagamise teel moodustatud kinnistu (transpordimaa Kasemetsa küla, 11342 SakuTõdva tee L13) tasuta riigile.
* Anti nõusolek jagada vallale kuuluv kinnisasi Saku alevikus Silla tn 2 ja võõrandada saadud u 128m^2 suurune kinnistu tasuta Asula 2 korteriühistule parkla jaoks.
* Muudeti ehitus- ja planeerimisvaldkonna korraldamise määrust nii, et vallavalitsusel on võimalik sõlmida detailplaneeringust huvitatud isikuga lepingut, mille kohaselt osaleb isik sotsiaalse infrastruktuuri (lasteaed, kool, spordirajatis) väljaehitamise kulude katmisel. Lepingu eesmärk on vähendada uute elanike lisandumisest tulenevat negatiivset mõju valla eelarvele.
* Võeti vastu Tammemäe küla Tammemäe tankla kinnistu ja Viimsi metskond 21 kinnistu osa detailplaneering, mille kohaselt rajatakse sinna tankla, kauplusehoone ja selve autopesula.
* Jäeti rahuldamata OÜ Kokasauna Arendus 19. novembril 2018 esitatud vaie.
* Rahvakohtunike kandidaatideks kinnitati Katre Ulmas ja Teele Raja.
* Revisjonikomisjoni esimeheks valiti 9 häälega Ivar Raig ja aseesimeheks 4 häälega Hasso Uuetoa.

VICTORIA PARMAS

Vallavolikogu istungid

Volikogu 21. märtsi istungil

* Ivar Raig andis volikogu esimehele üle 2 volikogu otsuste eelnõud: Sakus kultuuritegevuse ümberkorraldamise kohta ja Nõukogude Liidu sümboolika kinnikatmise kohta gümnaasiumi uue hoone (Teaduse 1) fassaadilt.
* Otsustati võtta kümneks aastaks 8,2 miljonit eurot laenu, tagasimaksega 2020. aastast. Raha kasutatakse 2019. aasta eelarves ette nähtud investeeringukulude katteks. Kohustuse võtmisega on Saku valla netovõlakoormus 62,6%, mis on seadusega lubatud piirides. Vt kõrval olevat tabelit.
* Otsustati lõpetada 31. juulist Saku Huvikeskuse ja Kiisa Rahvamaja tegevus ning moodustada 1. augustist nende asemele vallavalitsuse hallatav Saku Valla Kultuurikeskus. Kultuurikeskuse juhi leidmiseks kuulutab vallavalitsus välja konkursi.
* Otsustati, et Saku valla arengukava ja üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada kahe uue kergliiklusteega ja need pärast Rail Balticu viaduktide valmimist ka välja ehitada. Kasemetsa-Tõdva kergliiklustee algab Kasemetsa raudteeülesõidu lähistelt ja lõpeb liitumisel Tõdva-Hageri tee äärse olemasoleva kergliiklustee lõiguga. Teine kergliiklustee ühendab olemasoleva Kasemetsa-Kiisa kergliiklustee Tõdva kaupluse lähistel oleva kergliiklustee lõiguga. Vt kõrval olevat kaarti.
* Otsustati taotleda riigilt asustusüksuste lahkmejoonte muutmist. 2018. aasta 24. mail algatati volikogu otsusega Tammejärve, Tagadi ja Saustinõmme küla lahkmejoonte muutmine seoses Saku valla ja Kiili valla vahelise halduspiiri muutmisega. Toimingu lõpuleviimiseks tuleb omavalitsusel pärast eelnõu algatamist ja maakorraldustoimingute läbiviimist taotleda lahkmejoonte muutmist riigilt.
* Arvati omal soovil hariduskomisjoni koosseisust välja Henrik Raave ja kinnitati tema asemele Terli Rüütli.

VICTORIA PARMAS

Saku PP väljasõidud

16.03 kell 17.32 Tulekahju väljaspool hooneid Kasemetsas Kiipsu teel

16.03 kell 8.23 väljakutse automaatse tuletõrje signaalsüsteemi tööle hakkamisel Tänassilmas Valdmäe tänaval.

9.03 kell 16.41 tulekahju hoones Soodevahe külas Lagedi teel.

Saku valla investeeringud 2019. aasta eelarves

	Kogumaksumus	Valla omaosalus	Saadav toetus
Uue spordihoone rajamine	4 999 064	4 999 064	0
Sakus Teaduse 1 asuva hoone rekonstrueerimine ja sisustamine	2 350 000	2 350 000	0
Esmatasandi tervisekeskuse rajamine	1 941 684	627 334	1 314 350
Vallavalitsusele uute tööruumide rajamine ja sisustamine	1 689 419	1 689 419	0
Sotsiaaleluruumide rajamine	870 523	430 223	440 300
Teede ehitus ja rekonstrueerimine	832 780	832 780	0
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine	750 000	287 500	462 500
Jäätmejaama rajamine Sakku	300 000	100 000	200 000
Kajamaa koolihoonele maaküttе rajamine	73 700	73 700	0
Saku Lasteaia Päikesekild A- ja B-korpuste välistreppidele varikatuste ehitamine	23 000	23 000	0
Uue mooduli soetamine suusalaenutuse tarbeks	15 000	15 000	0
Kokku	**13 845 170**	**11 428 020**	**2 417 150**

Valda rajatakse kaks uut kergliiklusteed

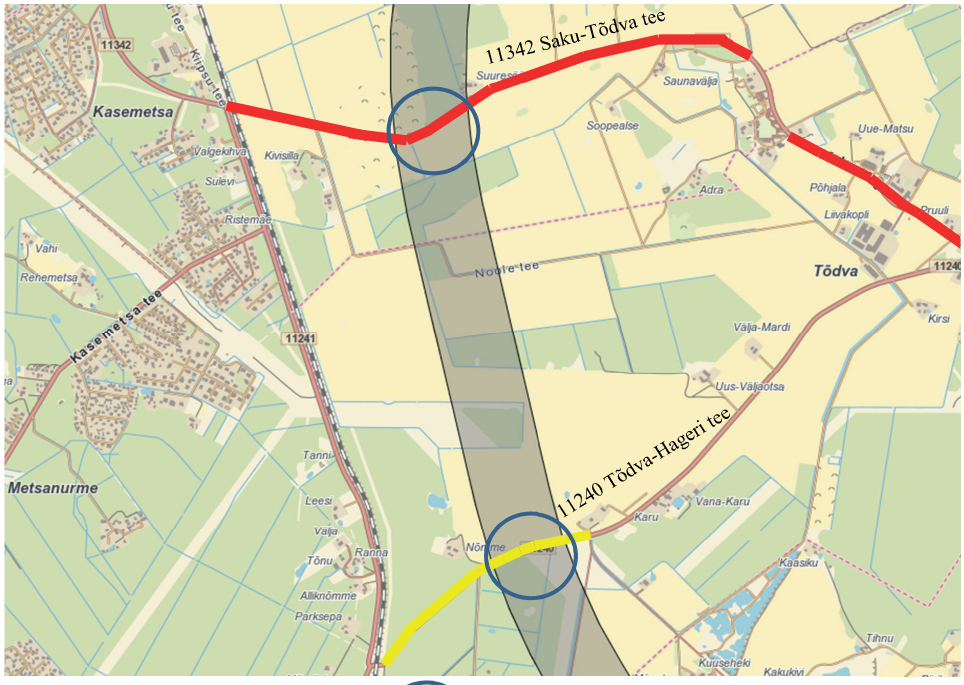

Kergliiklustee nr 1

Kergliiklustee nr 2

Rail Baltic raudtee ristumine maanteega, kahetasandiline ristmik

Põgus tagasivaade valimistele

3. märtsil toimusid Riigikogu XIV koosseisu valimised. Saku valla kolmes valimisjaoskonnas andsid oma hääle kokku 5226 valijat, so 74,6% valijatest, neist elektrooniliselt hääletas 2809 inimest, so 40%. Kokku oli valijaid valimispäeval valijate nimekirjas 7008.

Ka eelmistel Riigikogu valimistel oli Sakus valimisaktiivsus 74%, seevastu kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel oli valimisaktiivsus märksa väiksem ehk 58,5 %.

Enim hääli, 1326, andsid Saku valla elanikud Eesti Reformierakonna kandidaadile Kaja Kallasele. Järgnesid Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna liige Henn Põlluaas 462, Eesti Keskerakonna kandidaat Jüri Ratas 428, Isamaa Erakonna kandidaat Jüri Luik 305, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esindaja Marina Kaljurand 285, Eesti Reformierakonna kandidaadid Marko Mihkelson 242, Madis Milling ja Tiit Vahenõmm kumbki 223 ning Aivar Sõerd 171, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna esindaja Siim Pohlak 164, Isamaa Erakonna nimekirjas kandideerinud Tanel Ots 137, Erakonna Eesti 200 esindaja Priit Alamäe 94 häälega. Kandidaate oli kokku 153.

Rohkem ja detailsemat infot valimiste kohta leiab veebilehelt www.valimised.ee

Palume vabandust nende valijate ees, kellele tekitas raskusi leida üles Saku lasteaias Päikesekild asuv valimisjaoskond.

Suur tänu kõigile, kes vaatamata keerulistele teeoludele hääletama tulid!

Peagi hakkame tegema ettevalmistusi 26. mail toimuvateks Euroopa Parlamendi valimisteks. Ootame taas kõiki hääletama!

SIIRI RAAGMETS
Vallasekretär

1. augustist alustab tööd uus asutus – Saku Valla Kultuurikeskus

Volikogu otsustas oma 21. märtsi istungil korraldada ümber kahe valla kultuuriasutuse, Saku Huvikeskuse ja Kiisa Rahvamaja tegevuse ning moodustada nende baasil üks hallatav asutus nimega Saku Valla Kultuurikeskus. Juriidiliselt tähendab see tänaste Saku Vallavalitsuse hallatavate asutuste Saku Huvikeskuse ja Kiisa Rahvamaja tegevuse lõpetamist 31. juulist ning uue asutuse töö algust 1. augustist.

Otsuse näol ühendada kaks asutust ühise juhtimise alla on tegemist eelkõige struktuurilise muudatusega – eesmärk on luua kahte maja haldav asutus. Kõik senised ringid tegutsevad edasi ning ringijuhid ja kollektiivide juhid jätkavad tööd uues loodavas asutuses ja harjumuspärastes ruumides. Peamine muutus personaalia vallas puudutab tänaseid Saku Huvikeskuse ja Kiisa Rahvamaja juhte. Saku Valla Kultuurikeskuse juhi leidmiseks korraldab vallavalitsus avaliku konkursi.

Ühe asutuse loomisega muudetakse huvitegevuse ja sündmuste korraldamine vallapõhiselt üheks tervikuks, see aitab parandada kultuuriteenuse ja huvitegevuse pakkumist üle valla, loob ühtse tegevusruumi ning tegevused ei sõltu enam valla erinevatest piirkondadest. Samas on oluline hoida ja säilitada piirkondlikke eripärasid

- Täpsustuvad ühtsed kultuurivaldkonna vajadused, võimalused ja prioriteedid, mis on täna piirkonniti erinevad.
- Tekib hea ja kindel koostööpartner valla sündmuste korraldamiseks, kaasabi valla traditsiooniliste sündmuste korraldamisel muutub järjepidevamaks.
- Huviringide ja kollektiivide tegevuse toomisega ühtse juhtimise alla tagatakse koostöös hallatavate asutustega ringitegevuse mobiilsus ja võimalikult optimaalne koormus ringijuhile.

Sama moodi on juba varem ühe juhtimise alla viidud Saku raamatukogude ja noortekeskuste tegevus ning see on end igati õigustanud.

Saku Valla Kultuurikeskuse eesmärk on

- tingimuste ja võimaluste loomine huvitegevuseks;
- kultuuriteenuse korraldamine ja vahendamine läbi erinevate kultuurisündmuste;
- rahvakultuurikollektiivide tegevuse säilitamine ja arendamine;
- paikkondliku kultuurielu edendamine.

VICTORIA PARMAS

Kaks tumedat paluvat silma

Kuum õhk, mahe meretuul, palmide kohin ja värvilistes tuledes särav võõras linn – ma olin puhkusel. Ja järsku … kaks tumedat paluvat silma ja välja sirutatud käsi. Naine istus, laps süles, teeservas. Ma läksin mööda. Läksin mööda, sest olin sel päeval juba lahke olnud. Aga silmad jäid kummitama. Mis sellest, et ilmselt oli mööda jalutav eestlane selle paluja jaoks vaid suur valge kõndiv rahakott! Kaaslase nokkimise saatel – no kuidas üks inimene küll otsustada ei suuda – pöördusin tagasi. Naine ja laps said natukene raha ehk mõne aja süüa. Mina sain hingerahu.

Miks? Sest ma olen eestlane. Olen õnnelik inimene. Mul on pere ja kodu, töö ja sissetulek. Mul on korralik haridus – ka Nõukogude ajal andsid Eesti üli- ja muud koolid kõigile, kes õppida viitsisid, piisavalt teadmisi. Mitte-mitte kunagi ei ole ma pidanud kerjama. Ma ei tea, mis tunne on kätt sirutada. Arvan, et alandav ja hirmus. Arvan, et mina ei suudakski.

Olen kuulnud öeldavat, et Euroopas sündida on loterii peavõit. Tegelikult on ka Eestis sündida suur õnn. Meil on pea igal inimesel-perel oma kodu. Keskmist palka teenival eestimaalasel on enamasti mingi liiklusvahend. Ja kui ta end lõhki laenanud-liisinud ei ole – on ju ka neid, kes elamist või autot ostes kõvasti üle pingutanud – on mõistlikult majandades võimalik vähemalt korra aastas kusagil kaugemal puhata. Vaatamata sellele, et meie riigi viimane iseseisvusaeg on kestnud ainult 27 aastat!

Reisist on nüüd natuke aega mööda läinud. Olen taas Eestis, väljas on kevad, kuid puhub vinge tuul ja vihm krabistab akna taga. Töine argipäev on võimust võtnud. Kuid need kaks tumedat paluvat silma tulevad ikka ja jälle meelde. Kaugel kohatud naise ja lapse saatusele on kurb mõelda, kuid mälestus meie kohtumisest on helge ja soe.

INNA MIKLI

Kinnistu omanik, palun kontrolli ehitisregistris oma hoonete andmed üle!

Planeerimisseaduse ja ehitusseadustiku rakendamise seadus sätestab, et ehitisregistri andmed korrastatakse 2020. aasta 1. jaanuariks. Korrastamise käigus kantakse ehitisregistrisse sinna seni kandmata hooned. Hoone on väliskeskkonnast katuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumiga ehitis. Registrisse ei ole vaja kanda kuni 20 m² ehitisealuse pinnaga ja kuni 5 m kõrget hoonet.

Kinnistute omanikud, palun vaadake ehitisregistris (www.ehr.ee) teile kuuluvate ehitiste andmed üle. Kui registris on kõik teie kinnistul olevad üle 20 m² ehitisealuse pinnaga hooned olemas ja hoonete andmed vastavad tegelikkusele, siis on kõik korras. Kuid juhul, kui hoonet ehitisregistris ei ole, tuleb see registrisse kanda.

Kui ehitis on püstitatud õiguslikul alusel ehk kui hoonele on antud ehitamiseks luba, tuleb ehitisregistrisse kandmiseks esitada andmete esitamise teatis, lisada ehitise asendiplaan ning joonised (varasem ehitusprojekt või mõõdistusprojekt, milles on kõikide korruste plaanid, 4 vaadet, hoone lõige kõrguste ja materjalide näitamisega, hoone tehnilised andmed). Vormikohane andmete esitamise teatis, mis on leitav nii Saku valla kodulehelt kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehelt, tuleb täita iga hoone kohta eraldi.

Kui ehitis on küll registrisse kantud, kuid andmed ei ole täpsed või kui on toimunud loata ehitustegevus, palume pöörduda Saku Vallavalitsuse ehitusspetsialisti poole kas kirjalikult e-aadressil saku@sakuvald.ee või vastuvõtu ajal esmaspäeviti kell 9–12 ja kolmapäeviti 15–18. Ehitusspetsialist kontrollib andmeid ehitisregistris, maa erastamise dokumentides ja teisi ehitistega seotud andmeid ning annab suunised, kuidas edasi toimida.

Ehitis- ja planeerimisteenistus

Ehitisregistris peavad olema kõik hooned, mille ehituse-alune pind on üle 20 m² või kõrgus üle 5 m.

Hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud 11. märtsist 13. maini

Programmist toetatakse kodumajapidamiste veevarustuse- ja kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektrisüsteemidega seotud tegevusi.

Vormikohane taotlus koos kohustuslike lisadokumentidega tuleb esitada Saku Vallavalitsusele allkirjastatuna paberil või digitaalselt aadressil saku@sakuvald.ee hiljemalt 13. mail 2019.

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, kes vastavad järgmistele nõuetele:

- taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine;
- taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmetel katkematult taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
- taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud;
- taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse kinnitatud;
- projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2020.

Projektil võib olla ka kaastaotlejaid. Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi. Oluline on, et projekti tulemus ei oleks poolik, vaid jõuaks tervikliku lahenduseni. Näiteks peab projekti lõpptulemusena olema joogivesi kättesaadav, juurdepääsutee kasutuskõlblik aasta ringi või peab olemas olema leibkonna vajadustele vastav elektrisüsteem.

Maksimaalne toetus programmist ühe majapidamise kohta on 6500 eurot. Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest.

Hajaasustuse programmi programmdokument ja taotlusvormid on Riigi Tugiteenuste Keskuse kodulehel.

Programmi eesmärk on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning aidata seeläbi kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega piirkondades.

Info:

- Hajaasustuse programm – Hele-Mall Kink, tel 671 2405, helemall.kink@sakuvald.ee
- Vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine – Maigi Tenisson, tel 671 2421, e-post: maigi.tenisson@sakuvald.ee
- Juurdepääsuteed ja autonoomsed elektrisüsteemid – August Albert, tel 6712 407, e-post: august.albert@sakuvald.ee.

HELE-MALL KINK, arendusspetsialist

Jäätmete sorteerimine – luubi all on pakendid

Väga palju on räägitud ja kirjutatud jäätmete sorteerimisest, eriti viimasel ajal, kui päevakorras on jäätmeseaduse muutmine. Kuid igapäevast tööd tehes tundub, et sel teemal ei ole võimalik kunagi liiga palju rääkida.

Paljudele inimestele tundub jäätmete sorteerimine keeruline. Valesti sorteerimise ja sorteerimata jätmise põhjuseks tuuakse sageli just seda, et ei saada aru, mis on pakendijääde ja mis ei ole. Tegelikult ei ole selles midagi keerulist, tuleb vaid endale põhilised tõed selgeks teha.

Mis on pakend

Pakendiseaduse järgi on pakend mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks või esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel ehk toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Ka ühekorrapakend. Sellest tulenevalt on pakendiks kõik need karbid, mille sisse on pakendatud toit ja muud esemed, mida poes müüakse – nagu eespool kirjutatud, kasutatakse pakendit kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks. Ketšupipudel ja kreemituub on pakendid – neid kasutatakse kauba ehk ketšupi ja kreemi mahutamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel. Kõik esemed, mille sees midagi hoitakse, ei ole pakendiseaduse mõistes automaatselt pakendid. Padjapüür ei ole pakendiseaduse mõistes padja pakend, postkast pole kirjade pakend ega puidust kapp seal sees olevate paberite pakend. Püür, postkast ja kapp on mõeldud küll asjade kaitseks või hoidmiseks, aga pakend kauba kaitseks ja hoidmiseks tarbija kätte jõudmiseni.

Pakendijäätmete eest tasub pakendiettevõte

Pakendiettevõtjad ehk isikud, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendavad kaupa, veavad sisse või müüvad pakendatud kaupa, on kohustatud pakendatud kauba pakendi ja sellest tekkinud pakendijäätmed kokku koguma ja neid taaskasutama. Seda tehakse taaskasutusorganisatsioonide ehk TVO, ETO ja Pakendiringluse abil. Taaskasutusorganisatsioonid koguvad üleriigiliselt pakendiettevõtjate eest pakendeid ja pakendijäätmeid ning kasutavad selleks avalikke pakendimahuteid. See tähendab, et pakendiettevõtjad maksavad pakendijäätmete kokku kogumise eest. Nad ei maksa kinni seda, kui pakendimahutitesse kogutakse supikausse, tolmuimejaid või mängukarusid.

Materjal pole oluline

Jäätmete pakendimahutisse panemine või mittepanemine ei sõltu jäätmete materjalist. Metallist konservikarp on pakend, aga metallist supikauss ei ole, plastikust hakklihakarp on pakend, aga plastikust pesukauss ei ole. Avalikud kogumismahutid on mõeldud ainult pakendite jaoks, hoolimata sellest, et metallkauss on sarnasest metallist nagu konservikarp ning pesukauss on plastikust nagu hakklihakarpki. Olmejäätmed käivad ikka olmejäätmete kogumismahutisse ning kasvuhooneklaasi, pesukausi ja aiaposti saab üle anda Pääsküla jäätmejaama. Kuigi materjal on sama (klaas, metall, plast), ei kehti tavalisele lehtklaasile, metallile, plastile jms materjalile tootjavastutuse põhimõtet – pakendiettevõtjal ei ole kohustust niisuguseid esemeid tasuta tagasi korjata.

Tilk tõrva meepotis

Kui pakendijäätmete kogumismahutis on ainult pakendid, läheb mahuti sisu taaskasutusse ning selle üleandmine on tasuta. Kuid kui pakendijäämete hulgas on mittesobivaid esemeid-materjale-asju, ei ole konteineri sisu enam taaskasutatav ning see viiakse ära vastavalt kehtivale hinnakirjale kui segaolmeprügi. Tilk tõrva rikub ära meepoti ja sama tarkus kehtib ka pakendijäätmete kogumisel: üksikud pahatahtlikud inimesed nullivad teiste töö ja vaeva, rikkudes segaolmet pakendimahutisse visates ära terve kogumismahuti või lausa kogumisauto sisu.

Pakendimahutisse pandav pakend peab olema kindlasti tühi ja puhas. Seetõttu tuleb pakendite sorteerimisele läheneda mõistlikult – kui pakendit ei ole võimalik puhtaks loputada, kasutamata selleks nõudepesuvahendit ja kuuma vett, on õigem see olmeprügi hulka panna.

Pakendijäätmed tuleb pakendimahutisse asetada lahtiselt või kasutades väikseid läbipaistvaid kilekotte.

Jäätmete sorteerimise kohustus kehtib kõigile

Viimasel ajal on hakanud levima uus müüt – jäätmeid peavad sorteerima vaid need, kellel on vastava kogumismahuti omamise nõue. See ei vasta tõele! Kui kümne korteriga majas on kohustus omada biolagunevate köögijäätmete kogumismahutit, siis see ei tähenda, et üheksa korteriga majas elavad inimesed ei peagi biolagunevaid jäätmeid eraldi koguma. Loomulikult peavad ning kõiki teisi jäätmeliike ka! Väiksemate kortermajade elanikel pole kohustust eraldi jäätmemahuti omada, nad võivad biojäätmeid nõuetekohaselt kompostida. Samuti on eramajade omanikega – neil ei pea olema eraldi biolagunevate jäätmete või paberi ja kartongi kogumismahutit, kuid jäätmeid sorteerima peavad ka nemad. Ja muidugi peavad jäätmeid liigiti koguma ka asutused ja ettevõtted – sorteerimise kohustus laieneb kõigile.

KERLI LAUR
Keskkonnakaitse inspektor

Konsumi äritänaval on nüüd ka hambaarstid

Aastaid on Saku tervisekeskuse ruumides töötanud hambaravikabinet. Kuid aleviku ja ümbruskonna rahvaarv on kasvanud ning vajadus hambatohtrite järele koos sellega.

Saku Hambaravi OÜ avas Saku aleviku keskel Konsumi poe maja 2. korrusel uue hambaravikabineti novembris 2017, kuid selle aasta algusest on ettevõte selline, nagu omanikud alguses ette kujutasid: töötab kaks hambaarsti. Ehk kui varem ravis hambahädalisi vaid doktor Eilike Tõnissoo, siis nüüd töötab kõrvalkabinetis ka doktor Elena Raihtsaum. Arste aitavad assistendid Marit Villo, Jana Dragunova ja Katrin Saar.

Mõlemad hambaarstid parandavad auke ja panevad plomme, kuid väike spetsialiseerumine on ka. Doktor Raihtsaum tegeleb juureraviga. Tema juures käib ka palju lapsi. Doktor Tõnissoo aitab proteesidega ning teeb kirurgilisi protseduure: tõmbab hambaid välja, õmbleb, opereerib keelekida.

Saku Hambaravis tehakse kohapeal üksikutest hammastest röntgenpilte, kuid kui on vaja suurt panoraampilti tervest suuõõnest, tuleb patsient Tallinna saata. Kuna panoraamröntgenit ümbruskonnas, ei Sakus, Sauel ega Keilas, pole, on plaanis panoraamröntgen rajada. Momendil taotletakse vajalikke lube.

Hambaarstide juurde on järjekord, kuid ooteaeg on lühike. Paari nädala jooksul pääseb iga soovija tohtri juurde. Arstid võtavad vastu nii tööajal kui ka mõnel õhtupoolikul ning laupäevalgi on võimalik abi saada. Valuga patsiendid võetakse samal päeval vastu. Muidugi on kasulik aeg eelnevalt telefoni teel kinni panna või kodulehel www.sakuhambaravi.ee broneerida. Ettevõtte on kättesaadav ka Facebookis, seal saab samuti ühendust võtta.

Saku Hambaravil on Haigekassaga leping – aasta jooksul tasub riik iga kliendi ravi maksumusest 40 eurot, alla aastaste laste emade ja lapseootel naiste puhul 85 eurot. Summa ei ole suur, kuid veidi aitab see patsienti ikka. Haigekassaga spetsiaalset laste ravimise lepingut veel ei ole, kuid seda taotletakse. Patsiendid, kes hambaravi eest kohe tasuda ei saa või taha, saavad samuti abi – ettevõte teeb koostööd Liisu järelmaksuga.

Saku Hambaravi ruumid on värskelt remonditud ja kenasti sisustatud, arstikabinetid on üks sinistes, teine tumepunastes toonides. On valgust ja õhku. Hambaid ravitakse kaasaegse aparatuuri ja tehnikaga. Mõnusalt mõjuvad laes olevad telerid: programmi jälgides möödub patsientidel aeg kiiresti, mõtted lähvad mujale ja küllap on siis hirmu – mida paraku ikka veel hambaarstitoolil tuntakse – ka veidi vähem.

INNA MIKLI

Marit Villo on algusest peale firma tegemistes projektijuhi ja arsti assistendina kaasa löönud.

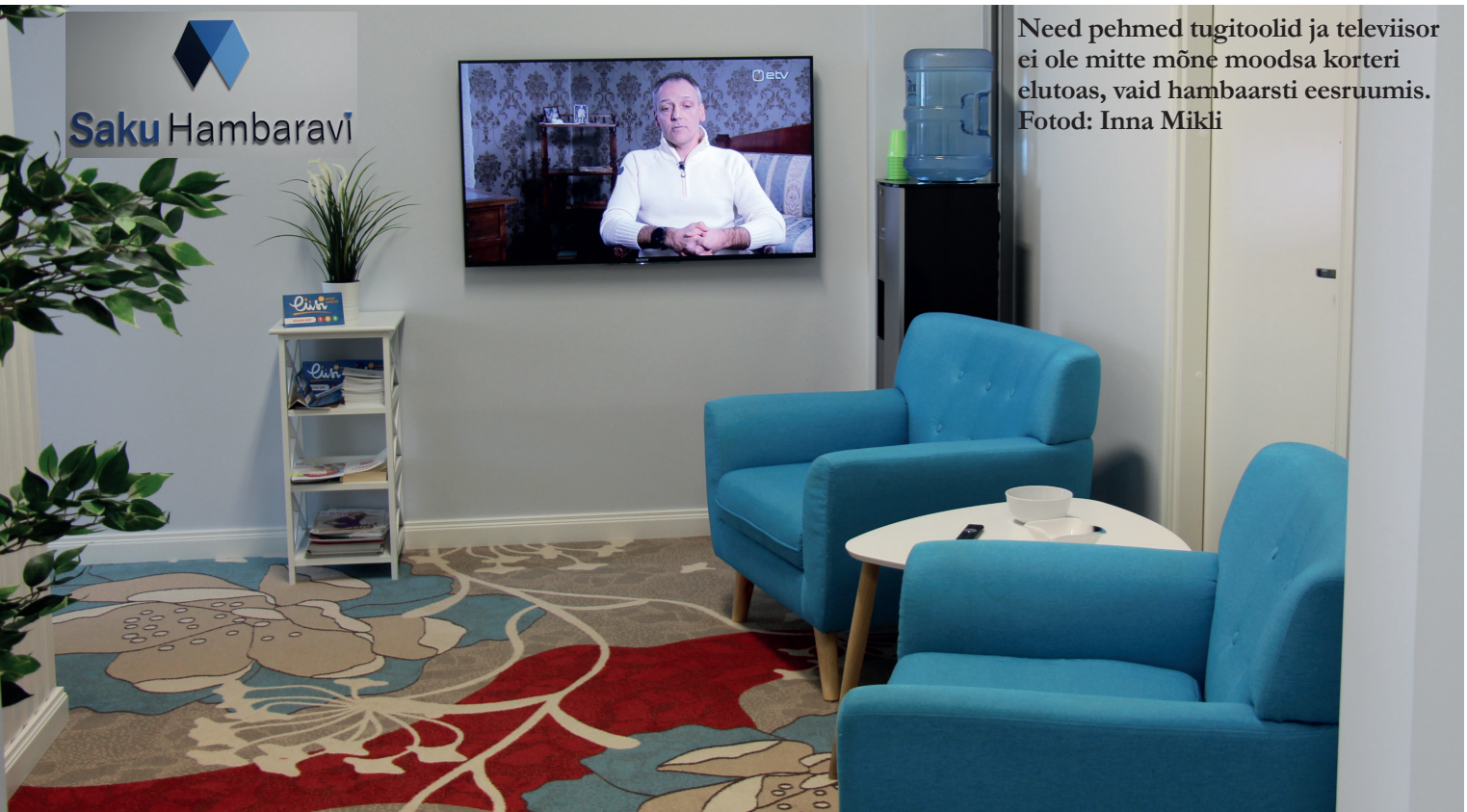

Need pehmed tugitoolid ja televiisor ei ole mitte mõne moodsa korteri elutoas, vaid hambaarsti eesruumis. Fotod: Inna Mikli

Töövarjupäev lasteaias Terake

Juba teist aastat oli Saku Gümnaasiumi 9. klassi õpilastel võimalus minna töövarjuks Terakese lasteaeda. Huvilisi oli rohkesti. Osaleda said 13 üheksandikku: Victoria Prants, Greete-Liis Eerme, Kirke Krusell, Miia Maris Praks, Keidy Naber, Marileen Nael, Grete Elisabet Trei, Sandra-Keitli Ruth, Karmel Uuesalu, Kai-Liis Kaus, Anna Susi, Janely Arak ja mina.

Lasteaiaõpetaja töö on väga mitmekesine: pead olema lastele korraga nii ema-isa, vanaema-vanaisa, õe-venna kui ka sõbra eest, kuid samal ajal ei tohi unustada, et pead lapsi tulevaseks eluks ette valmistama.

Meie töövarjupäev algas hommikul kell 9, veidi hiljem, kui lasteaiaõpetajatel. Päike säras juba kõrgel ja lumi krigises lustakalt jalge all, kui seadsime sammud lasteaia suunas. Kõik me tundsime elevust, sest lootsime näha endisi kasvatajaid ja tulemas oli suurepärane päev. Kui kohale jõudsime, tervitati meid soojalt ja jagati erinevate rühmade vahel: igasse üks tüdruk. Neljal meist avanes võimalus minna uudistama sõimerühma, teised jäid aga vanemate laste seltsi.

Grupp Terakeses varjutanud tüdrukuid: Merilin Nurme (vasakult) Grete Elisabet Trei, Kai-Liis Kaus, Keidy Naber, Miia Maris Praks, Kirke Krusell, Greete-Liis Eerme. Kükitab Marileen Nael. Foto: Grete Elisabet Trei

Liitusime rühmadega, tutvustasime end ja sõbrunesime lastega. Kuna hommikusöök oli juba söödud, saime kohe hommikustes tegevustes kaasa lüüa. Kes mängis, kes võimles, kes joonistas, kes meisterdas, kes kordas lõunamaa loomi - igaühele jagus kasvatajate poolt ettevalmistatud tegevusi. Seejärel jätsid õpetajad lastele ruumi loovuse arendamiseks – lapsed pidid nuputama mänge ja tegevusi, mida koos teha, sest nutitelefonid, millel on lihtne klikkida interaktiivsele mängule, on lasteaias keelatud. Järgnes õue minek: olenemata krõbedast pakasest läksime kella 11 paiku värsket õhku hingama. Kuid enne, kui anti luba riietuma minna, pidi iga laps koristamisel kaasa lööma.

Sõimerühma laste riietamine oli üks aeganõudvamaid tegevusi: pidid korduvalt kontrollima, kas kõik on käinud tualetis, kas kõigil on kindad käes ja saapad õiges jalas. Suuremate lastega läks asi ladusamalt: nemad, asjalikud nagu nad selles vanuses juba on, panid end ise riidesse.

Lund oli palju. Ja oli ka niisuguseid poisse-tüdrukuid, kes üritasid lund süüa. Kuid sellele probleemile leiti lahendus: lapsed pandi kas kelgutama, kaevama või lumekindlusi ehitama.

Õues olime ligikaudu tunnikese, iga rühma kasvatajad otsustasid tuppa minna siis, kui lastel külm hakkas. Ninad kõigil külmast punetamas, suundusime rühmaruumi, kus pakuti lastele sooja lõunat, mille kasvataja oli serveerinud kõigile ühesugustes kausikestes. Oli nii usinaid kui ka pirtsakaid sööjaid: osadel lendas riis kausist, teised pistsid selle suhu. Kõhud täis, läksid lapsed lõunaunele. Meie aga suundusime kunstiruumi, kus vahetasime lasteaiaõpetajatega päeva üle mõtteid. Õpetaja Taisi Tamme ütles, et oli rõõmustav näha töövarjupäeval rõõmsaid ja arukaid noori, kes tundsid töö vastu huvi ja said lastega hästi hakkama.

Jäime kõik Terakeses käiguga rahule ja oleme tänulikud, et just meil avanes võimalus niisugusel erakordsel päeval kaasa lüüa. See avardas meie kõigi silmaringi, sest varem olime näinud lasteaiaelu vaid lapse vaatevinklist, nüüd saime teada, mis tunne on olla õpetaja rollis.

MERILIN NURME,
Saku Gümnaasium 9.d klass

Saku õpetajad rahvusvahelistes projektides

Saku Gümnaasiumi õpetajad on juba mitu aastat kasutanud võimalust käia Erasmus+ toel ennast täiendamas Euroopa Liidu riikides toimuvatel koolitustel. Aastatel 2017–2019 osales kool Erasmus+ projektis „Inspireeriv õpetaja ja õpetamine", eesmärgiks oli leida ideid, kuidas muuta õppetöö efektiivsemaks ja huvitavamaks.

Projektis osales kuus õpetajat: sotsiaalainete õpetaja Anu-Liis Laugi Kreekas, ühiskonnaõpetuse õpetaja Merilin Tatter Küprosel, inglise keele õpetaja Tiia Müller Suurbritannias ning ajalooõpetaja Raigo Loide, inglise keele õpetaja Taivi Õigus ja kehalise kasvatuse õpetaja Karin Vassil Itaalias.

Koolituste käigus saadi teadmisi nii digivahendite kasutamisest õppetunnis kui õuesõppest, nii kehalise kasvatuse kui keeleõppe uutest võimalustest.

Saadud uusi oskusi jagavad õpetajad kolleegidega ja integreerivad neid õppetundidesse. Tänu projektidele saavad õpetajad teada, kuidas toimub õppimine ja õpetamine teistes riikides. Tihtipeale on hea tõdeda, et Eesti haridussüsteem toimib ja on igati jätkusuutlik. Tänu Erasmus+ projektidele on leitud koostööpartnereid teistest Euroopa riikidest.

Koolituste käigus pidasid kõik õpetajad blogi, mis on aadressil sgerasmuspluss.blogspot.com.ee/2017/07/rhodose-blogi.html

ANNE KULDMÄE, arendusjuht

Erasmus+

Viive Rosenberg õpetab aafriklased kartulit kasvatama

Mõne aasta eest sai põllumajandusteadlane Viive Rosenberg kartulite pistikutega paljundamise ja istikutest kasvatamise idee eest Euroopa Naisleiutajate Ühenduse autasu, sest tema meetod võimaldab kartuleid ja muid aiataimi kiiresti kasvatada maades, kus sageli toidupuudus. Aafriklasi õpetava-abistava MTÜ Mondo ning Keenia Põllumajanduse ja Karjakasvatuse Teadusliku Uurimise Organisatsiooni eestvedamisel käis Saku teadlane 2017. aasta sügisel Keenias kartulikasvatuse võimalusi tutvustamas. Täna räägib Viive, et tookordne reis oli pigem hariv ja üldinformeeriv, kuna ta oli selles Aafrika riigis esimest korda ega osanud ette kujutada, kuivõrd kohalikud elanikud üldse kartulit teavad ja kas nad selle kasvatamisest huvitatud on. Teadmised olid pea olematud, kuid huvi suutis Viive oma möödunudaastase reisiga tekitada küll. Aafriklased ootasid teda tagasi – ikka õpetama ja juhendama.

Keenias on kõige tavalisem liiklusvahend boda-boda ehk mootorratas. Viive liikus selle masinaga külas ringi – teisiti ei olnud võimalik. Ees juht, tagaistmel kohapealne abistaja ja tõlk Wycliffe.

Nii kobestasid naised Shianda külas kartulitaimede istutamiseks mulda. Teistsuguseid põlluharimise riistu Viive ei näinud.

Seekord veidi teisiti

Viive valmistas seekordseks Aafrika-reisiks ja kohalike inimeste õpetamiseks põhjalikult. Ta otsustas pidada loenguid ja korraldada praktilisi õppusi. Et kohandada oma tehnoloogia Shianda tingimustega – seal pole turvast, pole kilerullide tegemise võimalust, pole kasvuhooneid –, tegi ta kevadel koduaias katseid. Pani kartuli varrepistikud plastkaussidesse põllult toodud mulla sisse ja sättis puu alla juurduma. Koostas Powerpointi-esitluse, printis selle Eestis välja ja võttis kiletatud kujul kaasa.

Seekordse, välisministeeriumi poolt rahastatud projekti eesmärgiks oligi kartuli paljundamise ja istikutest kasvatamise katseid läbi viia. Kohalike näpud tuli mullaseks teha ja neile praktiliselt tehnoloogiat õpetada. Saku naine võttis kaasa juurutamispulbrit ja plastmasskarbikesi, pakkis kotti käärid, mõned žilettnoad ja muud vajalikku.

Viive sõitis uuesti Aafrikasse 2018. aasta oktoobrikuu lõpus, seekordne projektihoidja oli Eestis MTÜ QUIN-Estonia ja Aafrikas MTÜ WEFOCO. Pärast päeva pealinnas Nairobis, moodsas suurlinnas, mis maapiirkondadest ääretult erinev, lendas Viive Keenia lääneosasse Victoria järve äärsesse Kisumu linna ja sealt sõitis Shianda külasse, mis juba eelmisest reisist teada-tuntud paik. Abilisena oli kaasas külaliikumise edendaja Krista Habakukk, kes aitas Viivet korraldusliku poolega ja oli seltsiks.

Möödunud aastal käis Viive Keenias samal ajal samas kohas. Tookord olid ilmad pilvised ja tuulised, sooja oli päeval umbes 20 kraadi – nagu suvisel Eestimaal. Sel aastal siras kõik kolm nädalat taevas kuum päike ja oli väga palav – päeval 28-30 kraadi. Ka öösel polnud palju jahedam. Kuna oli vihmaperiood, sadas sageli: tugev äikesevihm kestis 15-20 minutit, siis oli taas päike väljas ja vesi kuivas imekiiresti – nagu poleks olnudki.

Viive elas möödunud aastast tuttavaks saanud ööbimiskohas, kuid sealgi oli kõik muutunud: kui eelmisel aastal oli kogu kompleksis ainsa külalisena viibival Saku naisel sageli kõhe, üksindusest-igavusest rääkimata, siis seekord oli kaasas Krista, lisaks ööbisid naabermajakestes vabatahtlikud Ungarist ja Prantsusmaalt. Ka olmetingimused olid paremad: ööbimispaigas oli majake värskelt remonditud ning paremad pesemisvõimalused loodud. Õnneks oli peremees, kohalik loomaarst, ikka endine – sõbralik ja lahke.

Kuidas Keenias õpetamine käis

Kohapeal olid loengud-praktikumid 6 grupile, millest igas ligi 30 huvilist. Grupid moodustati põllumajandusühistute liikmetest. Viive rääkis inglise keeles, kohalik abiline Wycliffe, kes lubas ennast Vikliks kutsuda, tõlkis ettekande kohalikku suahiili keelde. Eestist kaasa võetud kiletatud õppevahendid olid väga vajalikud, sest külades elekter

puudub ja arvutit sai kasutada harva.

Keeniasse Eestist taimede viimine on keeruline ja pikk toiming. Nii tuli kartulivarred kohapealt hankida ja see polnudki nii lihtne. Sõit mägedesse, kus seda meil nii tavalist mugulvilja kasvamas nähtud, oli vaevaline. Alles hiljuti oli riigis vastu võetud nn istmeseadus, mis määrab, kui palju mingi masin reisijaid peale võtta tohib. Kartuliretke auto oli mõeldud 5 inimesele, kuid masinas oli sõitjaid rohkem, tagaistmel koguni viis. Muidugi jäädi kohe politseile vahele ja trahv oli päris kopsakas. Ja mitte ainult – kimpu jäädi ka sama istmeseaduse vastu protestijatega, kellele ei meeldinud, et nende protesti ajal sõideti.

Õnneks kartulitaimi siiski saadi. Siis algas praktiline tegevus – jälle 6 rühmas, mis asusid erinevates farmides. Igas grupis lõigati taimevarred Eestist kaasa võetud vahenditega pistikuteks, kõik osalejad said seda proovida. Varrepistikute otsad kasteti juurutuspulbrisse ja istutati siis põllult toodud mullaga täidetud aukudega kilekottidesse juurduma. Õpilastel ei olnud lihtne kääre käes hoida ja parajaid pistikuid lõigata. Ka pistikute mulda istutamine oli enamikule tundmatu töö, kuid edenes siiski paremini kui kääridega toimetamine. Pistikutega kotid tuli kaasa võetud kilekotikestega katta ja päikese eest varjatud kohta viia. Tavaliselt võtsid õpilased matseete ja raiusid banaanipuude keskele sobiva platsi, kuhu pistikud jäeti. Viive õpetas, kuidas taimi hooldada. Lisaks tuli tal hoiatada, et lapsed, loomad ja kanad „istandusele“ ligi ei pääseks. Sest lastele ja kanadele oli kõik lubatud.

Probleeme tekitas taimede eest hoolitsemine: kui alguses oli iga õpilane usin ja proovis kõiki töid, siis pärast ei pidanud taimede eest hoolitsemist oma kohustuseks keegi. 10-12-päevase juurdumisaja lõpuni ei pidanud ka kilekotid vastu – need kadusid kuhugi. Mõnes kohas jäid taimed päikese kätte, mõnes kohas pääsesid neile kanad kallale. Nii et alguses kenasti kasvama hakanud kartuliistikutest osa hävis.

Elust-olust

Keenia inimesed väga palju ise ei mõtle, vaid teevad seda, mida teised. Kui keegi midagi külvab, külvavad naabrid ka. Populaarseim toidutaim on mais, mida kasutatakse kõige enam *ukali* valmistamiseks. See on maisijahust, veest ja soolast tehtud paks puder. Lisaks süüakse maapähkleid, ube, bataate, maniokki. Ja banaane – nii selliseid, mis meil kauplustes müügil, kui teistsuguseid, mida keedetakse ja mis maitselt veidi kartulit meenutavad. Kõige levinum jook on piimaga tee, piimast tehakse ka jogurtit. Leiva-saia asemel on toidulaual veest ja jahust küpsetatud *chiapati*. Vahelduseks maiustatakse avokaadode ja papaiadega. Paljudes majapidamistes on kanad ja palju kasutatakse mune. Liha seevastu süüakse harva. Shiandas kasvatatakse suhkruroogu, millest maapered saavad iga 8 kuu järel pisut raha. Üks pere kasvatas tiigis kalu.

Külades on elu raske. Seetõttu pole harvad juhused, kui vanemad lähevad ära ja jätavad oma lapsed vanavanemate hooleks.

Inimesed on usklikud, enamasti kristlased, kuid on ka moslemeid. Ateiste Keenia külades ei armastata. Kõik kogunemised algavad ja lõpevad alati palvetamisega, nii oli ka Viive loengutega.

Välismaailmast teatakse vähe, sest akudel töötavad telerid või raadiod on üksikutel. Arvutid on veel suurem luksus. Kodudes raamatuid ei ole. Viivel õnnestus käia piirkonna muuseumis, kus oli „rikkalik“ raamatukogu – umbes 30 teost.

Keenias on teede asemel sageli lihtsalt kuivanud pori. Liikumisvahendiks on tavaliselt mootorratas, mida kohapeal kutsutakse boda-bodaks. Autosid on vähe ja need on vanad, kipuvad lagunema. Elamud on väga lihtsad, enamasti savist tehtud. Seinu kaunistatakse kodudes kardinatega – muidugi juhul, kui kardinaid on. Inimeste riietus on värvikirev: kantakse väga erinevaid

Viive Rosenberg vorstipuu ehk *Kigelia africana* all. Need kaunid viljad on mürgised. Kuid teatud töötlemise järel kõlbavad süüa, neist tehakse alkoholseid jooke.

Viive (keskel) oma õpilastega pärast koolitust. Pildil vasakul on Krista Habakukk.

enamasti kusagilt abina saadud rõivaid, mõnikord töötab mõnel põllul keegi pidukleidis.

Külapoodides müüakse karastusjooke, paberit ja seepi, mett ja moosi, maisijahu. Enamasti käib kauplemine aknataolise luugi kaudu, kuid on ka poode, kuhu sisse saab. Turult saab ka liha, selleks on spetsiaalsed müügikohad.

Aasta pärast jälle?

Keenia loodus on imeilus – lopsakas, vaheldusrikas, värvikirev. Viivel õnnestus näha ka vorstipuud, mille atraktiivsed viljad küll kahjuks mürgised, ja Victoria järvel kasvavat imeilusat vesihüatsinti. Mõlemad on tõelised haruldused. Õnnestus tundma ja mõistma õppida Shianda sõbralikke ja rõõmsameelseid elanikke. Ja neid igatsema jääda. Õnnestus huvi äratada – lihtsalt proovijate hulgas oli paar asjalikku huvilist, kes kartulikasvatusse tõelise entusiasmiga suhtusid. Kahele perele ostis Viive kummalegi 20 kartulit, et taimi idujuppidest kasvatada. Käärid jättis ka kohapeale. Kas nendega midagi tehakse ja kuivõrd tema õpetus juurdunud on, õnnestub teada saada ehk järgmisel aastal. Keenia on riik, kus selleks, et midagi toimuma hakkaks, tuleb asju ikka ja jälle üle rääkida.

INNA MIKLI

Viive Rosenberg

Viive Rosenberg (Aadusoo) sündis 12.02.1943 Kambja vallas Tartumaal.

Ta lõpetas aastal 1961 Antsla Põllumajandustehnikumis ja 1966 Eesti Põllumajanduse Akadeemias (täna Eesti Maaülikool) agronoomia-eriala ning 1973 Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Instituudis (EMMI) aspirantuuri. Kandidaadikraadi kaitses ta 1980 Valgevenes Samahvalavitsõs, väitekiri käsitleb tegureid, mis mõjutavad meristeemmeetodi efektiivsust kartuli tervendamisel mosaiigiviirustest.

Viive Rosenberg töötas 1966-1981 EMMI taimekaitseosakonna nooremteadurina. 1981. aastal loodi tema eestvedamisel kartuli tervendamise laboratoorium, ta oli aastaid selle juht. 1990. aastal sai laborist Eesti Taimebiotehnika Uurimiskeskus EVIKA, kus Viive Rosenberg töötas direktorina. Hiljem, kui EVIKA läks järjest mitme erineva ülikooli ja instituudi alluvusse, oli ta vanemteadur. Viimati, kuni 29.02.2016, oli ta Eesti Taimekasvatuse Instituudi osakonnajuhataja.

Viive Rosenberg on taimebiotehnoloogia-alase uurimistöö alusepanija, ta uuris kartuli viirushaigusi ja nende tõrje võimalusi, tema loodud on taimede tervendamise ja paljundamise tehnoloogiad, tal on mitu patenti. Koos oma kaastöötajatega on ta loonud paljude taimeliikide geenipanga, mida säilitatakse kunstlikus *in vitro* keskkonnas. Ta on tulihingeline kartuli kasvatamise ja toiduks kasutamise propageerija.

Viive Rosenberg oli 16 aastat Saku Vallavolikogu liige.

Istutuskotid juurduvate taimedega pandi varjulisse kohta, enamasti banaanipuude alla.

Praktiline koolitus: Viive õpetas, kuidas kartulipistikuid istutada.

Saku kiriku laat – juba neljandat korda!

Laupäeval, 11. mail kell 11–15 toimub Saku palvemaja (Tallinna mnt 8) õuealal juba neljandat korda suur kogupereüritus Saku kiriku laat. Näha saab kohalikke esinejaid, nautida kodukohviku ja burgerikohviku pakutavat, külastada töötubasid ja ostelda laadal – kõike seda Saku kiriku ehituse toetuseks.

Ürituse eesmärk on teavitada sakulasi kiriku ehitusest, pakkuda tegevusi lastele ja täiskasvanutele ning koguda annetustega kiriku ehituseks raha. Laadale on sel aastal kutsutud müüma nii väikeettevõtjad – käsitöö, toidu-, ilu- ja mahetoodangu pakkujad – kui ka kasutatud asjade müüjad. Avatud on kohvikuala, kuhu on võimalik annetusena tuua müügiks omavalmistatud kodutooteid. Toimuvad töötoad – tegevused lastele, noortele, peredele. Kuulata saab head muusikat, laval astuvad üles erinevad esinejad, sealhulgas kohalikud laulu- ja tantsulapsed. Täpsem info kõikide laadal toimuvate tegevuste kohta ja müüjaks registreerumise vorm on kodulehel saku.eelk.ee.

Saku kiriku ehitus Pähklimäel algab juba tänavu aprillis, ehitajaks OÜ Vormsi Ehitusmeistrid. Kogutud on peaaegu pool kiriku ehituseks vajaminevast rahasummast ehk 460 000 eurot – sellega on võimalik kirik jõuludeks nii valmis ehitada, et katus on peal ja uksed-aknad ees. Puudu olev osa, mis on vajalik kiriku lõplikuks valmisehitamiseks, on kavas kokku saada heade annetajate ja sponsorite abiga.

Kirikus on kohti 100 inimesele, kui vaheseinad eraldada, mahub aga 200 inimest.

Aasta tagasi korraldatud Saku kiriku laat tõi kohale palju külastajaid ja laadaga koguti kiriku ehituseks u 1700 eurot. Foto: erakogu

Et kirik saaks olema sakulaste oma, soovime kaasata Saku elanikke kiriku ehitusprotsessi – vajame Saku enda elanike ja ettevõtete abi ja toetust.

Meie pikaaegsed koostööpartnerid Saku Huvikeskus ja ka Saku Õlletehas toetavad Saku kiriku laata. Laada müüjad saavad osa oma tulust annetada kiriku fondi. Kõik laadal osalejad, näiteks kohviku külastajad, saavad tegevustes osaledes anda oma panuse. Saku kiriku ehitamist saab ka toetada, tehes annetuse koguduse kodulehel olevale kiriku ehituse kontole saku.eelk.ee/kirik/kiriku-ehitus.

Kohtumiseni Saku kiriku laadal 11. mail! Teeme koos sakulastele ühe toreda päeva!

AVE MÖLSTER
EELK Saku Toomase koguduse laada toimkonna nimel

Sakutarid kutsuvad kevadkontserdile ”Head sõnad”

7. aprillil kell 18 on kõigil huvilistel võimalik tulla Saku mõisa kuulama kontserti „Head sõnad“. Üles astuvad Saku Huvikeskuse naisansambel Sakutarid ja ansambel Vennad Abrod.

Sakutarid on omamoodi tasasel viisil tegutsenud juba 9 aastat. Saku vallast on lauljate näol esindatud kaks alevikku ja seitse küla. Professionaalseid muusikuid ansamblist ei leia. Kõiki seob ja kutsub lauluproovidesse aastate jooksul välja kujunenud tore sõpruskond ja laulurõõm.

Kui siiani on üles astutud põhiliselt hingedepäeva- ja jõulukontsertidega ning suviste esinemistega, siis nüüdseks on valminud kava ilusate lauludega, mis sobivad hästi kevadet südames äratama.

Sel korral on Sakutarid oma esinemispartneriks kutsunud Saku vallas juba viiendat aastat tegutseva ansambli Vennad Abrod, kus musitseerivad vennad Mart ja Andres ning kampa on võetud ka isa Andres. Mehed esitavad oma laule akustiliste pillide saatel.

Olete oodatud kuulama!

URMI SINISAAR
Ansambli Sakutarid juhendaja

Saku korvpallipoisid hõbemedalil

Saku Korvpalliklubi (edaspidi KK) saavutas 23. veebruaril Väikeste Klubide Karika finaaletapil Paikusel 2008 ja hiljem sündinud poiste arvestuses väga tubli teise koha. Finaalis tuli tunnistada BC Tartu paremust numbritega 39:50!

Finaalturniiril mängisid hõbedases tiimis Saku KK eest Egert Jurin (kapten), Sepo Kalmet, Sten-Markus Peterson, Jako Link, Arthur Kukkur, Tristan Sokolov, Martin Kotkas, Rasmus Hoppenstiel, Armin Rõuk, Stenver Põder, Richard Liivrand, Marcos Johann Leiter, Oliver Sarapuu, Kert Vahesalu. Võistkonna peatreener on Märt Raam ja abitreener Kaido Vahesalu.

Veerandfinaalis alistasid Saku poisid Kohila SK 56:32 (Tristan viskas 16, Marcos Johann 11, Kert 10 punkti). Poisid said hästi jooksma ning tänu kiirrünnakutele olime poolajaks ees 33:12. Väga hästi juhtis mängu ning andis resultatiivseid sööte Egert – see ongi mängujuhi ülesanne. Resultatiivselt tegutses korvi all meie pikim Tristan.

Poolfinaalis tuli vastu KK Pärnu, kes eelnevalt võitis oma veerandfinaalis suurelt SK Haapsalut. Pärnu vastu saime taas jooksma, võistkondliku mänguga alistasime suvepealinna poisid tulemusega 52:28 (Stenver viskas 12, Jako 9, Oliver 8 punkti).

Kui juba finaali jõudsime, tuli endast maksimum anda. Alustasime Tartu vastu väga hästi – pärast esimest veerandaega juhtisime 11:6. Poisid võitlesid iga palli eest ning ei andnud vastasele midagi lihtsalt. Teine viisik oli Tartul väga ühtlane ning kui kolm rünnakut ise eksisime, siis vastased karistasid kohe kiirrünnakutega ära. Olime poolajaks maas 20:29. Võitlesime ning andsime endast parima, aga kokkuvõttes oli Tartu meist parem tulemusega 39:50 (Stenver viskas 13, Egert 9, Kert 8 punkti). Võit läks teenitult Tartule. Kolmanda koha saavutas Tallinna Kalev/Altius.

Meil oli selles sarjas väga tubli hooaeg. Kui eelmisel hooajal olime 8. kohal, siis sel aastal saime auhinnaväärilise 2. koha. Väikeste Klubide Karika sarja All Star viisikusse pääses meie võistkonnast Stenver Põder ning võistkonna MVP auhinna (Most Valuable Player ehk kõige kasulikum mängija) pälvis Kert Vahesalu.

Oleme teinud arengus sammu edasi ning kindlasti on poistele kindlust andnud Balti liiga tugevad mängud.

Kõige meeldivam oli uute fännisärkidega lastevanemate häälekas kaasaelamine – poistel oli hea *feeling* mängida. Täname lapsevanemaid tulise kaasaelamise eest!

MÄRT RAAM, treener

Jako Link viskel. Foto: Artur Jurin

Saku Sportingu jalgpallinaiskond Maltal

Saku Sportingu naiskond oli 27. veebruarist 6. märtsini Maltal oma esimeses välislaagris. Eesmärk oli pääseda korraks külmast Eestist ja treenida kliimas, kus jäine väljak ei takista mängutempo üles saamist. Keskmiselt oli kogu aeg 15 kraadi sooja, see lasi teha kõike, mida treener ettevalmistuse raames oli planeerinud: kohalikus linnas jooksmas käia, staadionil pallitrenne ja mere ääres välijõusaalis üldkehalisi treeninguid teha. Lisaks oli iga päev piisavalt aega Maltat avastada. Tutvuti lausa kolme linnaga – Msidaga, kus elati ja treeniti, väikelinna Mdina ja pealinna Vallettaga, kus toimus parajasti 500-aastase ajalooga festival.

Laagri kulminatsiooniks oli matš Malta esimeses divisjonis mängiva Swieqi Unitediga. Kohtumine oli väga tuline, kuid esimesel poolajal väravaid ei löödud. Teisel poolajal läks Sporting Kätlin Jeedase *assistist* ja Hanna-Lisa Kuslapi väravast juhtima 1-0. Mõni hetk hiljem õnnestus vastasel penalt realiseerida ning 1-1 püsis lõpuvileni.

Malta laager õnnestus igati – nädalaga tegi tiim märkimisväärse sammu edasi. Nüüd tuleb kodustes trennides jätkata, sest juba märtsi lõpus alustab naiskond Eesti kõrgeima ehk Meistriliiga mängudega. Esimeseks vastaseks on JK Tallinna Kalev, pall pannakse mängu 30. märtsil kell 18 Kalevi Keskstaadioni kunstmuruväljakul. Aprillis saab kahel korral Sportingule kaasa elada ka Sakus: 13. aprillil kell 19 mängitakse Tallinna FC Flora ja 20. aprillil kell 19 Tartu SK 10 Premiumi vastu. Naiskond ootab kõiki staadionile, sest esimesel kõrgliigas hooajal on fännide tuge väga vaja!

Sportingu meeskond ootab poolehoidjaid Saku kunstmuruväljakule 14. aprillil kell 19, kui mängitakse hooaja esimene kodumäng Rumori Calcio Tallinna vastu.

HANNA-LISA KUSLAP

Saku Sportingu ja Swieqi Unitedi mängijad pärast kohtumist. Foto: erakogu

Saku *taekwondo*-poisid teel tippu

Kaks *taekwondo*-klubi Saue TKD enim motiveeritud sportlast on Aleksandr ja Denis Muskevitš, Sakust pärit vennad. Aleksandr on vaid 12 ja Denis 9 aastat vana, kuid nad on *taekwondoga*, Koreast pärit maadlus- ja võistluskunstiga, aktiivselt tegelenud juba 7 aastat.

Käesoleva hooaja võistluste ja laagrite graafik on poistel väga tihe. Detsembrikuus viibis Aleksandr koos treener Aleksandr Galaktionovi ning kaaslastega Hispaanias toimunud Euroopa meistrivõistlustel, kus ta saavutas 9. koha. See oli tal esimene tiitlivõistluste kogemus. Hispaaniast tõid Eesti sportlased esimese tiitlivõistluste medali: Stefani Nikolajeva võitis pronksi.

Jaanuaris võistlesid Aleksandr ja Denis Muskevitš Eesti koondise koosseisus Leedus. Denis võitis ühe matši ning järgmise kaotas napilt. Aleksandr kaotas vaid väga kogenud valgevene esindajale. Tema võitis pronksmedali.

Veebruarikuus toimunud Eesti meistrivõistlustel näitasid mõlemad vennad kõva taset ning said medalid. Denis võitis 3 matši ja kaotas vaid finaalis oma treeningkaaslasele Lars-Lukas Liiule, tulemuseks hõbemedal. Aleksandr lõpetas mõlemad kaks matši kiire võiduga ning sai kuldmedali.

Märtsis käis Aleksandr koos treener Aleksandr Galaktionoviga Eesti koondise koosseisus Kreekas Salonikis *taekwondo* G-1 turniiril, nn Euroopa klubide meistrivõistlustel, osalust toetas Saku vald mittetulundusliku tegevuse toetusfondist. Olümpia reitingusüsteemi võistlusest võttis osa 1923 sportlast 40 riigist, ka olümpiavõitjad ja oma ala tipud. Eesti Taekwondo Föderatsiooni võistkond sai 349 tiimi seas 139. koha. Aleksandr Galaktionovi õpilane Markus Salmus saavutas 3. koha ning Stefani Nikolajeva 9. koha. Saku noormees Aleksandr Muskevitš näitas samuti head taset ning tuli ka 9. kohale.

***Taekwondo*-poisid Aleksandr (ülal) ja Denis Muskevitš treener Aleksandr Galaktionoviga. Fotod: erakogu**

Vennad Muskevitšid on oma töötahte ja pühendumisega noorematele sportlastele suureks eeskujuks. Nende pealt on näha, et raske töö ja tõsise tahtmise korral võib jõuda suurtele tiitlivõistlustele ja ehk ka poodiumi kõrgeimale astmele.

VIRKO RAAGMETS

Valimisliit Kodu jagas taas noorsportlase stipendiume

Valimisliit Kodu andis 13. märtsil üle noorsportlase stipendiumid. Tänavu saavad 100 eurot kuus sulgpallur Targo Lauk (pildil vasakult), vibulaskja Hendrik Õun, ujuja Artur Ulmas.

"Konkursile tuli tänavu kuus taotlust, kõik väga tublid kandidaadid, selgete sportlike eesmärkide ning heade õpitulemustega," kiitis stipendiumi algataja, valimisliit Kodu juht Lemmi Oro.

"Eesmärk on pääseda Tokyo või siis järgmisele olümpiale," ütles Hendrik Õun, kelle sõnul kulub stipendium välislaagrites ja võistlustel käimiseks. Ka Artur Ulmasel aitab stipendium osa võtta välislaagritest. Ujumistreeninguid alustas ta 3aastaselt ja juba 4selt võistles 10 meetris.

Targo Lauk lubas raha kasutada treeneripaberite saamiseks, et siis Sakus üle pika aja sulgpallitrenn jälle käima lükata.

VICTORIA PARMAS

Naiskodukaitse Saku jaoskond kutsub üles koguma ajalookilde

Naiskodukaitsel kui vabatahtlikke Eesti naisi koondaval organisatsioonil on läbi aja olnud oma roll Eesti ühiskonna abistamisel ja arendamisel. Täna on meil oma osa kanda Eesti laiapõhjalises kaitsevõimes. Saku vallas taasasutasime Naiskodukaitse Saku jaoskonna aasta eest, täna on meie ridades 18 liiget. Kuid tegelikult ulatub meie jaoskonna ajalugu üle 90 aasta. Muidugi, toona, enne sõda, olid naiskodukaitsjatel veidi teiselaadsed tegemised kui täna, kuid oma panus Eesti riigi ja Saku valla tegemistesse ja arengusse anti ka toona. Aga kes andsid, mida nad tegid?

14. aprillil 1929 loodud Naiskodukaitse Saku jaoskonna tegemistest kuni 1940. aastani on kahjuks vähe jälgi jäänud. Paljud kaitseliitlased ja Naiskodukaitse liikmed jäid jalgu punasele terrorile ja okupatsioonile. Dokumente, mis võisid osutuda saatuse pitseriks, hävitati ise või peideti sügavale ajalootolmu pööningutele. Palju materjale konfiskeeriti ja hävitati võimude poolt. Me teame, et 11 aasta jooksul oli liikmeid 116, kuid nimede eestindamise tõttu ei saa me selleski päris kindlad olla. On võimalik, et oli lausa kaks jaoskonda – Saku ja Saku valla jaoskond. Aga meil puuduvad allikad, millest sellelegi kinnitust leida.

Seda olulisem on täna üles leida need infokillud, mis tollest ajast ja Naiskodukaitse Saku jaoskonna tegemistest kellelgi alles on. Olgu need fotod perealbumites, diplomid-tänukirjad ja muud paberkandjal säilinud ürikud või kellegi mälestused, kõrva taha pandud jutud vanaemade ja vaaremade lapse- ja neiupõlvest.

Meile võib kirjutada aadressil nkk.saku@naiskodukaitse.ee või helistada telefonil 5626 2839 ja märku anda, milliseid mälukilde ja ajalooürikuid on, et saaksime juba edasi täpsemalt kokku leppida, kuidas need leiaksid oma väärika koha meie ajaloos. Igasuguse teabe võtame tänuga vastu.

EILI ERG
Naiskodukaitse Saku jaoskond

Infokillukesi NKK Saku jaoskonna ajaloost 1929-1938

- Asutatud 14.04.1929. Asutajaid liikmeid 10. 1938. aastal oli liikmeid 18, neist asutajaid 2: J. Veldre, A. Käsper.
- Esimene esinaine – A. Käsper, teine – J. Veldre.
- Juhatuse koosseis: J. Veldre, A. Käsper, A. Kenn, J. Uus, J. Ranniste.
- Kursusi on korraldatud 8, loenguid – 55, õppereise – 1, pidusid – 8. loteriisid – 7, einelaudu – 26, muid ettevõtteid – 7, propagandaüritusi – 13.
- Sanitaaralal on tööle rakendatud 1 kord.
- Toitlustatud on 25 korda.
- 1932-1935 töötas 20-liikmeline laulukoor; koor esines 8 korda.
- Rahvatantsurühm on esinenud 1 kord.
- Kassa läbikäik jaoskonna asutamisest kuni 1.04.1937 oli 1952.34 Eesti krooni.

Allikas: „Naiskodukaitse tegevuse ülevaade algpäevilt kuni 1938. aastani“, Tallinn, 1939

Naabrit mälestades ERIK-HERBERT PINKA

5. IV 1928 – 26. II 2019

Avades 5. märtsi Postimehe, sattus sõrm juhuslikult lehekülgede vahele, kus teated sellest ilmast lahkunute kohta. Ju siis pidin ma sel hetkel teada saama, et oma pika ja sisuka teekonna on lõpuni käinud endine naaber Saku päevilt, Erik-Herbert Pinka. Vitaalne vanakooli härra, kes oma aktiivse liikuva eluviisiga nooremale põlvkonnalegi eeskujuks oli.

Aknast välja vaadates nägin tihti iga ilmaga, kuidas pensionärist naabrimees jalutuskäigule läks, olgu või 20 kraadi pakast. Talvisel lumerookimisel oli ta laia labida ja lükkesahaga samuti alati mehe eest väljas. Tema maine tee oli tõesti karastav. Esimeses Eesti Vabariigis vabana sündinud õnnelik poisslaps küüditati koos perega Siberisse asumisele. Seal kauges ja karmis taiga sügavuses sai Erik-Herbert tunda inimvõimete piiril pingutusi metsatöödel, nägi nälga ja näguripäevi, võttes hilisemasse ellu kaasa ka terviserikke. Kuid isamaalises peres kasvanud ajaloo ohver ei murdunud ajatuultes. Ta pidas vastu asumisaastatele, naasis tagasi Eestisse, leidis ennast uuesti ja elas üle Nõukogude okupatsioonikümnendid. Härra Pinkal oli õnne näha ära kodumaa taasiseseisvumine ja elada veel pikalt vabanenud Eesti Vabariigis.

Ülikooliaastatel tutvusin naabrimehe kirjalike materjalidega, mis kajastasid tema Siberi elu-olu. Sellest mõjutatuna valisin ka oma ülikooli lõputööks küüditamise teema. Hiljem avaldas ta mulle töö eest kätt surudes kiitust. Erik-Herbert Pinka osales Eesti ajaloo ühes süngeimas episoodis, kuid suutis säilitada sisemise väe ja füüsilise vastupidavuse. Üks Erik-Herberti elutöödest on mälestusteraamat oma isast Friedrich-Karl Pinkast, kes Eesti kaitseväe ajaloos üks väljapaistvamaid figuure. Pensionärist kirjanik kutsus ka mind raamatu esitlusele Saku mõisa ja muidugi ei pidanud ta kutset kordama. Rahva ees seisis ta külg külje kõrval koos kunagise saatusekaaslase Gunnar Aarmaga, kellega Siberi-aastate detaile lahkasid. Huvitav ja liigutav esitlus oli.

21. sajandi algupoolel juhtus, et kiirabi seisis mitmel korral naabrimehe ukse taga ja käisid jutud, et eriti lootust ei anta. Kuid elu pakkus ajutiselt kriitilisele patsiendile veel arvukalt aastaid.

Tänaseks on Erik-Herbert Pinka oma eredad esitlused esitanud ja pika õpetliku maise teekonna lõpetanud, astudes üle igaviku lävepaku, kus soovin talle vaid igavest õnnistust ja hoidmist.

Andre Tamm
Naaber Tiigi tänava majas aastatel 1985–2006

Kuulutused

Kogenud puuhooldajad teevad ohtlike puude raiet, puude hooldusõikust ja hindavad tervislikku seisukorda. Hinnad soodsad. Telefon 522 0321, www.arbormen.ee.

Väljaõppinud puudelangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid ja teevad puude hooldusõikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 51 33 458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee.

Viljapuude hooldus ja noorendusõikus, võra kujundamine tugevaks ja viljakandvaks; viljakande alguse, perioodilisuse ja saagikuse reguleerimine. Hekkide pügamine. Okste äravedu. Tel 510 6830, aednik Lembit Lennuk.

Viljapuude ja hekkide hooldusõikus. Soodsad hinnad! 5626 3857.

Viljapuude ja hekkide hooldusõikus. Tel 522 0321.

Arboristi teenused.Ohtlike puude raie, puude hooldusõikus,hekkide hooldus, kändude freesimine, raieteenused, võsatööd, puude istutamine, viljapuude hooldus. www.puukirurg.ee, 505 7786, info@puukirurg.ee.

Saue Loomakliinik. Avatud E-R 15-19; L, P suletud. Tel 600 3382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks ootamist, palume aeg ette registreerida! Koduvisiidid!

Puistevillaga pööningute/katuslagede soojustamine. www.maibis.ee, info@maibis.ee, tel 5858 0858, Maidu Pae.

Teeme lamekatuste remonti ja kõiki SBS töid. Kui on vaja uuendada ruberoidkatust või vaja sootuks uut, helista või kirjuta info@sbskatus.ee. Saku valla elanikele on hindamine tasuta! Tel 503 5866.

Abi maja ehitusloa või kasutusloa asjaajamisel. Tel 5306 1181, Mikk. majapaberid@gmail.com.

Teeme tänava- ja äärekivipaigaldustöid. Suured kogemused. Töö kiire ja kvaliteetne. Tel 5326 7237, e-post darkmen@mail.ee.

Aia-, värava-, tõstukse ja automaatika lahendused parima hinnaga. Kvaliteetne liugvärava komplekt kuni 4 m avale 1595 eurot. Tiibvärava komplekt kuni 5 m avale 1150 eurot. www.koduvärav.ee, tel 5895 8809, info@koduvärav.ee.

Aedade, fassaadide süvapesu ja värvimine, terrasside õlitamine, katuste pesu, akende pesu, mööbli keemiline pesu, hoonete suurpuhastus, ehitusjärgne koristus, unikivi pesu, basseinide pesu. 5823 6223, www.puhastusmehed.ee.

Väikeveod kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936.

Teeme miniekskavaatoriga kaevetöid. Tel 5639 3588, www.väikeekskavaator.ee.

Litsentseeritud korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ventsüsteemide puhastus. Küttekollete ehitus, paigaldus ja remont. Akti väljastamine Päästeameti ja kindlustusseltside jaoks. Tel 5690 0686, korsten.korda@gmail.com.

Korstnapühkimisteenus. Tel 5333 0556, korstnahooldus@mail.ee.

Korstnapühkimisteenus, Korstnasõber OÜ, Peep Sõber tel 5650 5189, korstnasober@gmail.com.

Müüa mett 7,5 eur/kg. Tellides vähemalt 3 kg, on kojutoomine Sakus tasuta. Tellimine e-mailil arusauna@gmail.com; kodulehel www.facebook.com/arusaunamesindustalu või tel 5341 0200.

Telli kartulit, köögivilju ja mett! Tellida ja infot saab iga päev tel 5865 2190.

Müüme puitbriketti ja pelletit. Kvaliteetne kaup, toodetud Eestis. Võimalik tellida ka väikeseid koguseid. Info 5559 7572.

Müüa kuivi küttepuid 40-L võrkkottides kohaletoomisega. Ostame metsamaad ja raieõigust. Info puiduterminal24.ee, tel 5332 2711.

Müüa puitbrikett, turbabrikett, pellet premium 6 ja 8 mm, kuivad kütteklotsid 48 kotti/110€, lepp, kask. Laost paki kaupa. 637 9411, 5692 4924, www.leilibrikett.ee.

Liiv, killustik, sõelutud põllumuld, haljastusmuld, kasvuhoonemuld, freesasfalt kohaleveoga. Hea läbivus- ja manööverdusvõime. Tel 507 9362.

Müüa garaaž Sakus Staadioni tn, hind 7000 eurot, või anda pikemaks ajaks üürile 50 eurot kuu. Sobib laoks, honda12@hot.ee, 5596 2819.

Ostan kirgistanheinapressi, saksa virtsapüti,Belarus traktori, sõnnikulaotaja. Tel 5609 6431.

Ostan nõukaaegse auto või mootorratta. Tel 5688 6132.

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnika), 5567 8016.

Noor pere soovib osta maatüki või väikese suvila. Tel 526 4184.

Mänguväljakuid tootev ettevõte Laagris otsib tegusat laotöötajat/pakkijat. Tel 5340 9654, e-mail olari.ervald@lappset.com.

Masinaehitusega tegelev ettevõte Peretec OÜ pakub Kiilis tööd keevitajale, lukksepp-koostajale, treialile, masinaehitusinsenerile. Helistada telefonil 5615 6144.

Metallmööbliga tegelev ettevõte TTDisain OÜ võtab tööle metallitöölise. Kasuks tuleb MIG-TIG keevitusoskus. Asukoht Juulikul. Info 5668 5781.

Südamlik kaastunne Marelle Möllitsale armsa
isa
surma puhul.
Päikesekillu pere

Avaldame kaastunnet Kadile ja Belole lastega armsa
JAAN PIIBU
lahkumise puhul.
Kolleegid Terakesest

Avaldame kaastunnet Sirje Õunroosile
INDREK ÕUNROOSI
surma puhul.
Töökaaslased Saku Gümnaasiumist

Mälestame kauaaegset naabrit
HELJU HINTSU
ja avaldame kaastunnet lähedastele.
Kalda 2 majaelanikud

Muuta aeg võib elus palju, võtta mälestust ei saa.
Mälestame kallist
HELJU HINTSI
ja avaldame siirast kaastunnet omastele.
Endised töökaaslased Kurtna haudejaamast

Mälestame kauaaegset naabrit ja avaldame südamlikku kaastunnet lähedastele
ERIK-HERBERT PINKA
lahkumise puhul.
Tiigi tn 14 majaelanikud

Mälestame
KLAUS NURMEOTSA
ja avaldame kaastunnet lahkunu lähedastele.
Garaažikaaslased hooneühistust Aku

Mälestame Kurtna küla kauaaegset elanikku
HELJU HINTSU.
Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele.
Kurtna külaselts

JUTA-ANNA UNT
1926–2019
Mälestame head sõpra, endist töökaaslast VAL-i päevilt ja avaldame kaastunnet omastele.

ERIK-HERBERT PINKA
1928–2019
Lugupeetud kolleegi mälestavad endise Eesti Maaviljeluse Instituudi töötajad

Sügavat kaastunne meie heale orkestrikaaslasele Viktor Kostjukile
isa
kaotuse puhul.
Harjumaa keelpilliorkester

Ki-Ku-Ta-Ro PÜ Kevadpidu
25. aprillil kell 15.00
Kiisa Rahvamajas
Tähistame koos naljakuud ja kevadet, külla tulevad Elva valla eakad taidlejad.
Ootame kõiki valla eakaid!
Valla buss teie teenistuses alates 14.30
Lisainfo:
M. Õun 5142880
A. Rander 55691353

P, 21. aprillil kl 11 - 13
Saku Päevakeskuses Pargi 27, Saku
ÜLESTÕUSMISPÜHADE PEREPÄEV
munade värvimine talu moodi
kerge eine
lühinäidend
tegelustuba
mängud
tasuta
Saku Huvikeskus
EELK Saku Toomase kogudus

Tiit Sukk
Margus Prangel
Veikko Täär
HARAKASAAR
KESKIGA
5. aprillil kell 19.00 Kiisa Rahvamajas
Lavastuse "Mehed" loojatelt
Gerda Kordemetsa film
MEHED
kinodes 15. märtsist
salmo
elisa
www.jahirent.ee
APOLLO
Piletid 4/5€, müügil enne filmi kohapeal

Aprill
Noortekeskuses
SAKU
04.04 Kuldvillak
11.04 Minipitsade tegemine
18.04 Munade värvimine
25.04 Filmiõhtu kell 16
Leidurlab E kell 16
Looduskosmeetika T kell 16
Käsitööklubi K kell 16
(PARGI 27 // AVATUD 13-19)
KIISA
04.04 Näomaalingud
10.04 Piljardivõistlus kell 16
18.04 Munadepühade tähistamine
25.04 Vahvlite küpsetamine
Kööginurk T kell 16
(KURTNA TEE 8 // AVATUD 14-19)
22.-26.04 SAKU PÄEVALAAGER
www.sakuvallanoortekeskus.ee
FB: Saku Valla Noortekeskus
FB: Saku Valla Noortekeskus - Kiisa Noortekeskus

SW/ Standwood — Quality from nature

TOOTMISTÖÖLINE

Ootame Sind tööle keskkonnasõbralikku ettevõttesse!

Tule ja avasta uued võimalused tootmisettevõttes järgmistel ametikohtadel:

- puidutööline
- staabeldaja/sorteerija
- komplekteerija
- vastuvõtja
- operaator

Ettevõte pakub:

- Konkurentsivõimelist töötasu
- Peame tähtsaks mitte ainult seda, mida saavutati, vaid ka seda, kuidas saavutati
- Me väärtustame koostööd ja naudime üksteise head seltskonda
- Me koolitame oma töötajaid
- Pöörame palju tähelepanu töökeskkonna ohutusele ja headele töötingimustele

Tööle asumine: niipea kui võimalik

Kandideerimiseks saada oma CV märgusõnaga "Tootmistööline" e-mailil personal@standwood.com
Lisainfo telefonil 5541628

SELVER on Eesti lemmikpood! Oleme tegutsenud alates 1995. aastast ja praegu on meil 53 kauplust üle Eesti. Meil töötab täna üle 2800 väga tubli inimese. Tänu neile saame olla parim kauplusekett, kus sisseostude tegemine on meeldiv ja sujuv.

Tule Saku Selverisse tööle

TEENINDAJAKS (lett, saal)
TRANSPORDITÖÖLSEKS
PAGAR-KÜPSETAJAKS
LIHA- JA KALAMEISTRIKS
PUHASTUSTEENINDAJAKS

Töökuulutusi saad täpsemalt vaadata kodulehelt **www.selver.ee/vabad-ametikohad**. Meie tööka kollektiiviga liitumiseks saada enda CV **personal@selver.ee**, täida kohataotlusankeet **kodulehel** või **kaupluse infoletis**.

Lisainfo saamiseks palun helista telefonil **667 3785** või **5343 5337**, personalispetsialist Kristi Aasa.

SELVER
Hea mõte

VEMBU-TEMBUMAA

OÜ Puuhamaa Kurtnas, palkab suveks töötajaid. Tööaeg 24.05–02.09.
Töö on vahetustega ja pakutavad töökohad on

klienditeenindaja
koristaja
kiirtoidukokk
müüja

Ootame tööle eri vanuses inimesi alates 16. eluaastast. Eriti on oodatud noored ja tegusad pensionärid.
Täpsem info tel 6719 155 (E–R 9–16) või www.vembu-tembumaa.ee
Sooviavaldus või infopäring saata e-posti aadressile info@vembu-tembumaa.ee

HARMET MODULAR HOUSES

Harmet OÜ on loodud 1992. aastal. Meie ettevõte toodab moodulehitisi, majaelemente, ehitussoojakuid ja erinevaid metallkonstruktsioone. Oma klientidele pakume terviklahendusi – alustame projekteerimisest ja lõpetame hoonete paigaldamisega. Ettevõtte toodang eksporditakse peamiselt Skandinaavia riikidesse. Tootmine toimub meie kolmes tehases - Kumnas, Pärnus ja Tutermaal. Meie väärikasse meeskonda kuulub üle 700 töötaja. Rohkem infot meie ettevõtte kohta saab www.harmet.ee

Ootame meeskonda

EHITAJAID - PUUSEPPI

KELLELE USALDAME

- 2D elementide valmistamise vastavalt tööjoonistele
- ruumelementide monteerimise
- puitfassaadide ehitamise
- avatäidiste montaaži

KELLELT EELDAME

- soovitavalt erialast haridust
- tööjooniste lugemise oskust
- loogilist mõtlemist ja ruumilist kujutlusvõimet
- kohusetundlikkust ja täpsust

OMALT POOLT PAKUME

- tööd siseruumides
- vajalikke tööriideid ja töövahendeid
- erialaseid koolitusi
- erinevaid arenguvõimalusi
- stabiilset tööd kiiresti arenevas ettevõttes
- hea töö eest väärilist töötasu
- sõbralikku ja toetavat meeskonda
- toredaid ühisüritusi

Kui usud, et see töökoht on Sulle, siis kandideeri läbi tööotsingu portaali või saada oma CV koos töötasu sooviga aadressile paula-liisi.nurm@harmet.ee.
Lisainfo telefonil **5629 7067** (Paula-Liisi Nurm, personalispetsialist).

Võtame ühendust kandidaatidega, kes vastavad kuulutuses märgitud nõudmistele.

SOL

SOL Baltics pakub tööd puhastusteenindajatele:

Laagris
Sakus
Ämaris
Paldiskis

Helista ja küsi lisa telefonil 674 7399
www.sol.ee

JÜRI TEED OÜ
PARIM KVALITEET PARIMA HINNAGA

- TÄNAVA- JA ÄÄREKIVIDE MÜÜK NING PAIGALDUS
- KAEVETÖÖD JA ALUSTE EHITUS
- HALJASTUS
- VEOTEENUS KALLURIGA
- KILLUSTIKU JA LIIVA MÜÜK

KEVADINE HINNASULLA -10% KUNI 15. MAI!

Telefon: +372 5333 4566
E-post: info@juriteed.ee
www.juriteed.ee

Ostan kõiki marke ja igas seisukorras sõiduautosid ja kaubikuid, ka remonti vajavaid. Tel 5365 4085, skampus@online.ee.

Viljapuude hooldusõikus
52 88 747
www.aias.ee

1Partner
EESTI PARIM KINNISVARA-BÜROO

SAKU VALLA MAAKLER
1partner.ee

Anne Pajos
50 15 087

OST · MÜÜK · ÜÜR
HINDAMINE · INVESTEERIMINE

Parkimisjoon
parkimisplatsid korda

OÜ Parkimisjoon pakub tööd

TEEKATTE-MARKEERIJATELE

Ettevõte asub Sauel, töö toimub peamiselt Harjumaal

Täiendav info tel 686 3386 või oliver@parkimisjoon.ee

AS Eesti Keskkonna-teenused võtab tööle C-kategooria autojuhte. Helistada tel 502 6216.

AUTODE KOKKUOST

Ostame kõiki sõidukeid ja töömasinaid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid masinaid! Ei pea olema arvel, ülevaatust ega kindlustust! **Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane! Tel 5457 5055**

OST

Soovin osta endale suvilat Saku, Üksnurme, Metsanurme või Kasemetsa piirkonnas.

Anneli 5524807

RIAB

OÜ RIAB Transport pakub Saku vallas tööd kogemustega

- C(E)-kategooria autojuhile
  Vajalik digikaart, kutsetunnistus ning C- ja E-kategooria load.
- roomikekskavaatori operaatorile
- autoremondi lukksepale.

Tel 53 448 851,
sten@riabtransport.ee

APRILL EELK SAKU TOOMASE KOGUDUSES

2.04 kell 18.30 koguduse piiblikool, teema „Suhted“
6.04 kell 11 tüdrukute klubi
7.04 kell 15 jumalateenistus ja lastekirik
13.04 kell 18 noorteõhtu
14.04 kell 15 palmipuudepüha noortejumalateenistus, lastekirik
18.04 kell 18 vaikse neljapäeva teenistus ja osadusõhtu
19.04 kell 15 suure reede jumalateenistus
21.04 kell 11 ülestõusmispühade perepäev Saku Päevakeskuses
21.04 kell 15 jülestõusmispüha jumalateenistus, lastekirik, Saku Gospel
23.04 kell 18.30 koguduse piiblikool „Kiusatused, patud ja voorused“
28.04 kell 15 perejumalateenistus, osaleb Beebilaul
Magne Mölster, 5919 7802, magne.molster@eelk.ee. saku.eelk.ee.

Hageri kihelkonna mälumäng

13 aprill kell 11.00
Hageri rahvamajas

3-liikmelised võistkonnad
Mängus osalemiseks registreeruda aadressil: maria.saarna@kohila.edu.ee
või helistada tel. 5358 4881

Oodatud ka publik!

SÕIDUAUTOD - PAKIAUTOD - VEOAUTOD

KEVADEL MEILT OSTETUD SUVEREHVIDELE VAHETUS TASUTA

SAKU AUTOKESKUS

mob: 50 120 75
tel: 686 5258
info@sakuautokeskus.ee
Üksnurme tee 8, 75501 Saku vald

-Hooldus
-Remont
-Varuosad
-Rehvitööd
-Sillastend
-Diagnostika
-Kliimaseadmete täitmine

13.aprillil kell 11- 13.30
Kiisa Rahvamajas (Vabaajakeskus)
Soodne laomüük-
Uued riided Soomest

Vabaaja riided, kombed, joped ja komplektid (jope+püksid) spordiriietust. Ujumisriideid jm.

Tere tulemast!

Lastele ja täiskasvanutele hooajariided

UUDISEID

Saku kinnisvaraturult

Saku vallas müüdi 2018. aastal 43 eramut (neist 10 Saku alevikus), 22 suvilat, 156 hoonestamata maad (sh elamumaa ja muu maa) ning 41 korterit (sh paarismajad ja ridaelamud).

Saku aleviku kalleim eramu tehing toimus hinnaga 295 000 eurot, mida vahendas MP Kinnisvara maakler Maria Pruul. Kuigi majade tehingutes on märgata langust, 2017. aastal müüdi Saku vallas kokku 89 eramut ja suvilat, on üldine olukord positiivne ning kel soovi müüa, siis aeg on selleks väga soodne. Võrdselt kõrge on ostjate huvi nii korterite, kruntide kui ka majade vastu. Kui on vaja müüa kinnisvara, soovitame võtta ühendust Sakus asuvate MP Kinnisvara maakleritega.

Kogemused aastast 2007 • Saku Sportingu toetaja

MP KINNISVARA
10 AASTAT

Maria Pruul
Tel. 50 18 398

Alar Pruul
Tel. 555 66 176

TordiJaam OÜ

Hea tordi, makrooni, ekleeri, tassikoogi ja muu desserdi tellimine ei vaja alati tähtpäeva.

Lihtsalt telli!

Kontakt: info@tordijaam.eu, +372 53267599

www.fb.com/Tordijaam

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

- Hooldus nii **kivi-, plekk- kui eterniitkatustele**
- **Katus säilib kauem** ja maja saab värske välisilme
- **Küsi hinnapakkumist:**

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

-%
NÄDALALÕPU PAKKUMISED
Rõõmu Kaubamajas!
29. – 31. märts 2019. a

Kohvimasinad

-20%

Seapraad kamaraga maitsestatud Maks ja Moorits

-50%
~~5,99 €/kg~~ 2,99 €/kg

Pajaroog 400 g Härmavili

-33%
~~1,19 €~~ 0,79 €
1,98 €/kg

Keediserull

-29%
~~6,90 €/kg~~ 4,90 €/kg

Keila, Haapsalu mnt 57B Avatud 9–22 www.keilaty.ee

KREGLENI TALL KURTNAS

võtab vastu uusi õpilasi Kurtna Ratsaspordikooli ratsutama.

- ratsutamine lastele ja täiskasvanutele
- ratsutamise kursused algajale
- ratsutamine spordisuunitlusega
- erahobuste hoiuteenus
- koolivaheaegade ratsalaagrid
- laste sünnipäevad

Lisainfo: www.kregleni.ee
ratsu@kregleni.ee | 5341 1797

PMR IT Consulting

* TÖÖKOHA KOMPLEKTEERIMINE (SÜLEARVUTITE- JA LAUAARVUTITE HOOLDUS, MÜÜK)
* KODUKASUTAJA KOHTVÕRGU VÄLJAEHITAMINE, HALDUS JA HOOLDUS
* ETTEVÕTTE KOHTVÕRGU DISAIN, HALDUS JA HOOLDUS
* INTERNETIÜHENDUSE LAHENDUSE PAKKUMINE SINNA, KUHU KAABEL EI ULATU (WAN)
* ÜLDINE IT NÕUSTAMINE JA KONSULTEERIMINE
* ÜRITUSTELE WIFI OLEMASOLU TAGAMINE

TEHNIKA 3, SAKU 75501
+372 51 27 916
IT.PMR.EE
IT@PMR.EE
FACEBOOK.COM/PMRITCONSULTING/

Puidupood Sakus Üksnurme teel müüb ehituspuitu ja puitbriketti

- lauad, prussid
- aialipid
- voodrilauad
- põrandalauad
- OSB ehitusplaadid
- soojustusmaterjalid

Transpordivõimalus

Avatud E-R 8.30-17.00
L 10.00-14.00

TEEVEN PUIT OÜ
www.teevenpuit.ee
Tel 501 0701, 510 9068, 670 6876

TORUMEES
56159680
www.eaststar.ee

IGAT MASTI TORUTÖÖD:
SAN. SEADMED, BOILERID, KATLAD, KATLAMAJAD, SOOJUSPUMBAD.....
www.eaststar.ee

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

HINDPERE OPTIKA

24. mail alates kella 10st
SAKU PÄEVAKESKUSES
Etteregistreerimine
Tel 5323 2454

Usaldusväärne Ettevõte 2017

Silmade kontroll 15€, prilliostjale TASUTA!

TEHNIKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent

HOOLDUS-KAMPAANIA

Toome Sinu muruniiduki, murutraktori ja trimmeri ise hooldusesse!

Saku vallas edasi- tagasi transport alates **10 EUR**

Tel 53 040 740 Kohila kauplus
www.tehnikakeskus.ee

express Post

PAKUME TÖÖD
JALGSI VÕI AUTOGA
LEHEKANDJATELE

Lehekandja ülesandeks on ajakirjanduslike väljaannete-ning reklaamimaterjalide kanne oma kandepiirkonnas.

Tööaeg:

- **Lehekanne** esmaspäevast laupäevani kell 3.30 - 7.30
- **Reklaamikanne** kolmel päeval nädalas päeva jooksul

Lehekandja töötasu on 4 eurot tunnis, millele lisanduvad reklaamikande tasud.

Autoga lehekandjal on vajalik isikliku sõiduauto olemasolu, mille kütusekulu kompenseeritakse ettevõtte poolt.

Oma soovist anna meile teada telefoni teel **617 7772, 617 7717** või kirjutades **personal@expresspost.ee**

PERESÕBRALIK TÖÖANDJA

www.expresspost.ee

Aiatäht
AIA- PARGI JA METSATEHNIKA

KÕIK VAJALIK KÜTTEPUU- JA METSATÖÖDE TEGEMISEKS!

PUULÕHKUJA VARI 5ton
216.- € 240.-

Valikus ka alusraamiga mudel!

SAEPUKK SMART-HOLDER
99.- € 109.-

MS 180

VÕIMSUS 1,4 kW
PLAADI PIKKUS 35 cm
KAAL 4,1 kg
Väike, võimas ja kvaliteetne

249€ 219€ VÕIT 30€

499€ 449€ VÕIT 50€

VÕIMSUS 2,2 kW
PLAADI PIKKUS 35 cm
KAAL 4,9 kg
Võimas ja mugav käsitseda

MS 251

TEHNIKA MÜÜK JA HOOLDUS KODU LÄHEDAL!

STIHL STIGA TORO LASKI WORX VARI

AIATÄHT SAKU: Tehnika 7, Saku keskel, E-Tehno autoülevaatuspunkti kõrval
E-R 9 – 18 ja **L** 10 – 13
Tel: 5324 4296 **E-post:** saku@aiataht.ee

www.aiataht.ee www.facebook.com/aiataht

SINU KEVADISED ABIMEHED

Kevadtööd tahavad tegemist, aga nii, et sõpradele ka külla jõuaks? Tasemel abimeestega on see tehtav > oksapurustaja, suured või väiksemad masinad ja kopad. Kõik need ootavad Sind Avantirendis.

Saa nendega tuttavaks: avantirent.ee

AVANTI RENT

avantirent.ee
| 51 51 959

KURTNA
SÜNDMUSKESKUS
Peod, ürituised konverentsid
— EST. 2017 —

Kurtna Sündmuskeskus OÜ otsib

PERENAISE ABILIST

kes on toimekas east sõltumata, korralik, aus ning kohusetundlik

ja huvitatud tööst oma kodu lähedal

Tööülesanded:

- Majutustubade korrastamine
- Maja üldine heakord
- Hooajalised lisatööd
- Õueala korrashoid

Tööaeg: osaline, valmidus töötada vajadusel nädalavahetustel

Töötasu: alates 5,50/h

Tööle asumise aeg: aprill/mai 2019

Palun, kirjuta meile: info@kurtnamaja.ee või helista 516 5154 või 529 6369

KURTNA
SÜNDMUSKESKUS
Peod, ürituised konverentsid
— EST. 2017 —

Teie sündmus
Kurtna Sündmuskeskuses

Saku valla elanikule maja rent hinnakirjast 20% soodsam

Maitsvad toidud katavad ka koduse peolaua.

Võta ühendust: Tõnis Milling, tel 51 65 154, info@kurtnamaja.ee

www.kurtnamaja.ee

Kinumuti uudised

Ongi kevad käden ja pea tule sui tagantjärgi. Aa me näitme kinu iga ilmaga ikke edasi ka jürikuul ja lehekuul.
Järgmine kinu om Saku Pruulikojas 31. märtsi päival kell neli pääle lõunat (kae ka 27. lehekülge). Naljalugu „Mehed“ tuo vaatja ette, kuda kolm kamraadi, Tiit (Tiit Sukk), Margus (Margus Prangel) ja Veikko (Veikko Täär) ühel pääval Tallinnast kaugele Harakasaarele läävad, sest Veikkol on sääl üts asi aada. Tiit taas tuli mötte pääle ää põgenemise teel mässu teha, sest nuor mängujuht sunnib teda teatteris, kus ta tüöl om, Romeot tegema. Margus on tüdinu turvalise pere elust – tuo om igavaks kätte lännu. Ja nii need kolm miest läbi kauni suise Lääne-Eesti sekeldama hakkavadki. Sisse pääse 4 ja 5 euru eest.

Kinumutt

Ristsõna

Veebruarikuu ristsõna õigesti vastanute seast võitis loosi tahtel auhinna – valla logoga võtmehoidja – Toomas Mälberg. Auhinna saab kätte tööpäevadel vallavalitsuse kantseleist Teaduse 13.

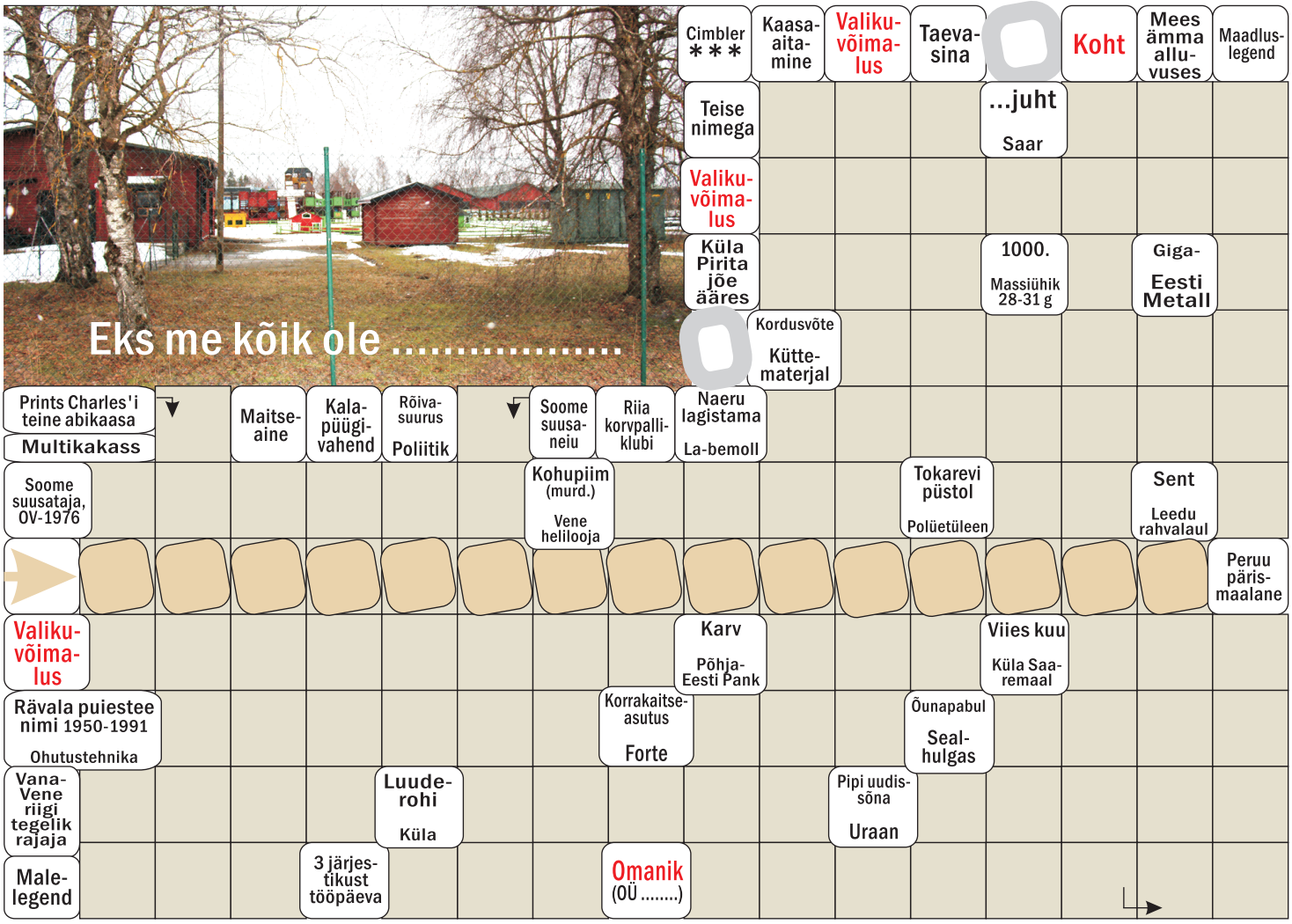

Veebruarikuu ristsõna õige vastus: LOODUSSÕBRALIKUD

Märtsi ristsõna vastused saata 15. aprilliks e-posti aadressile ristsona@sakuvald.ee.

Ristsõna koostas Viljar Kimmel

Kuhu minna

30.03 kell 11 viljapuude lõikamise koolitus Sakus Õuna 1. Osalustasu 15 eurot.

31.03 kell lastehommik Saku Gümnaasiumi aulas (vt lk 26).

31.03 kell 16 film „Mehed“ Saku Pruulikojas (vt lk 26).

4.04 kell 15 „Ugala teatri etendus „Vai-vai vaene Vargamäe“ lastele Kiisa Rahvamajas. Pilet 12 eurot.

5.04 kell 19 film „Mehed“ Kiisa Rahvamajas (vt lk 20).

6.04 ja 13.04 kell 10 väikeste härrasmeeste baaskoolitus Saku mõisas.

7.04 kell 18 kontsert, Sakutarid ja Vennad Abrod Saku mõisas (vt lk 15).

8.04 kell 19 algab kursus „Fotograafia eritehnikad“. 10 korda, hind 75 eurot, info tel 5553 7401.

11.04 ja 12.04 kell 19 Saku Gümnaasiumi muusikal „Dancing Queen“ gümnaasiumi aulas (vt lk 28).

11.04 kell 19 algab homöopaatiat tutvustav kursus Kiisa rahvamajas. 7 korda, 1 kord 10 eurot, eelreg Kadri.carrico@gmail.com.

13.04 kell 11 Hageri kihelkonna mälumäng Hageri rahvamajas (vt lk 22).

13.04 kell 19 Paul Neitsovi ja Tõnu Tinni kontsert Saku mõisas (vt lk 27).

14.04 kell 11 Lauluvõistlus „Las laps laulab“ Saku Gümnaasiumi aulas (vt lk 28).

15.04 kell 18.30 Saku-Kiili mälumäng Kiisa Rahvamajas.

17.04 kell 18 jüriööjooks Saku Valla Spordikeskuses.

18.04 kell 19 rahvatantsukontsert Kurtna Koolis, külaline Äge Brass.

20.04 kell 11 pensionäride ühenduse Elukaar koosviibimine Saku Gümnaasiumis.

20.04 kell 21 Saku Pruulikojas Topeltmäng.

21.04 kell 11 ülestõusmispühade perepäev (vt lk 20).

25.04 kell 15 Ki-Ku-Ta-Ro kevadpidu Kiisa Rahvamajas (vt lk 20).

26.04 kell 19 „Uljas neitsi“, Kiisa Rahvamaja näitetrupi esietendus Kiisa Rahvamajas.

Näitused

Saku Sofi kunstiteosed – väikeste meisterdajate ringi ja eelkooli õpilaste ühine näitus Kiisa raamatukogus.

Info www.sakuvald.ee/sundmused

Olete oodatud Saku Mõisa!

Saku Mõis asub Tallinnast vaid 11 km kaugusel Vääna jõe kaldal. Mõis pakub täislahendusi ja teenuseid nii era- kui ärikliendile. Saku mõisas on 2 peosaali, salongid, seminariruum, restoran Von Sackenmeck, ÕlleSPA koos saunadega, 11 numbrituba (sh sviit).

Suursugune Ballisaal on ideaalne pidudeks, mahutades istuma kuni 120 külalist.

ÕlleSPAs saab lõõgastuda õllevannis ja käia saunas (vannid kuni 2-le ja 6-le külalisele).

Restoran Von Sackenmeck (kuni 56 külalisele) serveerib lõunat ja A la Carte menüüd.

Seminariruum on sobiv kuni 35-le külalisele.

Lisainfo ja broneerimine:
info@sakumois.ee
www.sakumois.ee

Saku Mõis
anno 1820

Juubelitammede tee 4
75501 Saku, Harjumaa
Tel +372 522 6068

SUL ANNAN ANDEKS KÕIK

PLAADIESITLUSKONTSERDID

PAUL NEITSOV

TÕUN TÕNU TIMM

13.04 SAKU MÕISAS
25.04 VIIMSI PÜHA JAAKOBI KIRIKUS
26.04 NÕMME KULTUURIKESKUSES

Kontsertide algus kell 19. Piletid 15 € eelmüügis Piletilevis ja Piletimaailmas
Info tel 505 9625 www.kontsertkorraldus.ee

Ajaleht
aastast 1994.
Ilmub kord kuus

Väljaandja: Saku Vallavalitsus
Toimetus: Victoria Parmas, Inna Mikli

Aadress: Teaduse 13, Saku alevik 75501
Telefonid: 671 2435, 671 2425

Reklaam, kuulutused, kaastööd: tel 671 2425, e-post ss@sakuvald.ee
Levik: tasuta Saku valla igasse postkasti

Tellimine mujale: toimetus - tel 671 2425, e-post ss@sakuvaldee
TASUTA
Trükk: OÜ Rebellis

ISSN 2382-6789

Saku valla peredesse sündinud lapsed

JAKO JÄÄLAID
AARON RIHE
EMILY RIHE
ANDREAS SÖREN NEVE
RICCO TAMMIKSALU
EMILY TOOMSON
JOHANNA JÕULU
KÄRT KÜTISMAA

Saku valla elanikest surid

ERIK-HERBERT PINKA
ARVI ROMANDI
JAAN PIIP
ALEKSANDER TÄHT
INDREK ÕUNROOS
LEIDA TUULIK
JUTA-ANNA UNT
HELJU HINTS

Palju õnne!

HELJO-EMILIE ALTMETS 93
ENDEL KARNER 92
ILME VILLO 91
LINDA LADOGA 91
LINDA OJAVESKI 91
ERNA KASK 91
JAAN KUBI 91
VALLI NIINEST 91
ENNO ARRAS 90
AADU MAASALU 89
RUBO STOKEBY 88
ILLAR KASK 88
HILJA HUSSAR 87
LYDIA TAMMIK 87
ELVIA RUUS 87
HELVI TAMME 86
ESTA TOMBERG 86
NILS HAKAN LINDEBERG-LINDVET 80
UUDO JÄRVAN 80
JÜRGEN LAMP 75
EERIKA RUUT 75
AIN-JUHANI JÜRIS 75
KARIN LIIV 75
OLGA KLOKMANN 75